

KPMG d.o.o. Podgorica
Svetlane Kane Radević 3
81000 Podgorica
Montenegro

Tel./Fax: +382 (0)20 20 14 80
www.kpmg.com/me

Akcionarima

Port of Adria AD Bar

Izveštaj nezavisnog revizora

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih iskaza Port of Adria AD Bar (u daljem tekstu: „Društvo“), koji se sastoje od bilansa stanja na dan 31. decembra 2017. godine, bilansa uspeha, iskaza o promjenama na kapitalu i iskaza o novčanim tokovima za godinu koja se završava na taj dan, kao i napomena, koje sadrže pregled osnovnih računovodstvenih politika i ostala objelodanjivanja.

Odgovornost rukovodstva za finansijske iskaze

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i istinit i fer prikaz finansijskih iskaza u skladu sa Zakonom o računovodstvu važećim u Crnoj Gori, i za uspostavljanje takvih internih kontrola za koje se smatra da su relevantne za pripremu finansijskih iskaza, koji ne sadrže materijalno značajne greške, nastale bilo zbog pronevjere ili zbog grešaka u radu.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je da na osnovu izvršene revizije izrazimo mišljenje o priloženim finansijskim iskazima. Reviziju smo izvršili u skladu sa zakonskom regulativom koja reguliše reviziju u Crnoj Gori. Ova zakonska regulativa zahtijeva da se pridržavamo relevantnih etičkih zahtjeva i da reviziju planiramo i obavimo na način koji nam omogućuje da steknemo razumni nivo uvjerenja da finansijski iskazi ne sadrže materijalno značajne greške.

Revizija obuhvata obavljanje procedura u cilju prikupljanja revizorskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima u finansijskim iskazima. Izbor procedura zavisi od naše procjene, uključujući i procjenu rizika od materijalno značajnih grešaka u finansijskim iskazima nastalih bilo zbog pronevjere ili grešaka u radu. U procjeni rizika uzimamo u obzir interne kontrole, koje su relevantne za sastavljanje i istinit i fer prikaz finansijskih iskaza, sa ciljem kreiranja odgovarajućih revizorskih procedura, ali ne i za svrhe izražavanja mišljenja o efektivnosti primijenjenih internih kontrola. Takođe, revizija obuhvata i ocjenu adekvatnosti primijenjenih računovodstvenih politika i opravdanosti značajnih procjenjivanja, koje je rukovodstvo izvršilo, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih iskaza.

Smatramo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i pružaju osnov za izražavanje našeg mišljenja sa rezervom.

Osnova za mišljenje sa rezervom

Kao što je objelodanjeno u Napomeni 16 u finansijskim iskazima su iskazane nekretnine postrojenja i oprema u iznosu od EUR 60.623 hiljade na dan 31. decembra 2017. godine (31. decembra 2016: EUR 56.662 hiljade). Tokom revizije ustanovili smo da je u prethodnim godinama, nakon promjene vlasničke strukture u Društvu novembra 2013. godine Društvo odredilo nadoknadivu vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme što je na taj dan ukazalo na obezvređenje nekretnina, postrojenja i opreme u iznosu od EUR 27 miliona. Međutim, Društvo nije iskazalo iznos obezvređenja u finansijskim iskazima u prethodnim godinama niti u narednim godinama. Finansijski rezultati Društva ne ukazuju na značajne promjene u godinama koje slijede tako da nema indikacija za dodatno obezvređenje nekretnina, postrojenja i opreme. Odredbe Zakona o računovodstvu u Crnoj Gori propisuju da je, u ovim okolnostima, Društvo dužno da procijeni nadoknadivu vrijednost sredstava i iskaže obezvređenje sredstva gdje je to potrebno. Društvo nije izvršilo takvu procjenu niti je iskazalo obezvređenje po tom osnovu što predstavlja odstupanje od odredbi Zakona o računovodstvu koji se primjenjuje u Crnoj Gori. Nismo bili u mogućnosti da utvrdimo finansijske efekte ovog odstupanja na iznose prikazane u finansijskim iskazima uključujući potrebne korekcije iznosa za nekretnine, postrojenja i opremu, akumulirani gubitak, odloženi porez na dan 31. decembra 2017. i 31. decembra 2016. godine, obezvređenja, trošak amortizacije, porez na dobit kao i gubitak za godinu koja se završava na taj dan.

Mišljenje sa rezervom

Po našem mišljenju, izuzev za efekte korekcija koje ima pitanje navedeno u paragrafu Osnova za mišljenje sa rezervom, finansijski iskazi pružaju istinit i fer prikaz finansijskog stanja Društva na dan 31. decembra 2017. godine, poslovni rezultat i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan i sastavljeni su u skladu Zakonom o računovodstvu važećim u Crnoj Gori.

Ostala pitanja

Reviziju finansijskih iskaza na dan i za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine je obavio drugi revizor koji je u svom izvještaju od 12. maja 2017. godine izrazio negativno mišljenje koje se odnosi na obezvređenje nekretnina, postrojenja i opreme, odloženi porez i neusaglašena potraživanja i obaveze sa skretanjem pažnje na aktuarski obračun benefita zaposlenih na osnovu primijenjenog kolektivnog ugovora i koncept nastavka poslovanja.

Ostala zakonska i regulatorna izvještavanja

Godišnji izvještaj menadžmenta

Rukovodstvo Društva je odgovorno za sastavljanje i prezentiranje godišnjeg izvještaja menadžmenta.

Naše mišljenje o finansijskim iskazima ne obuhvata godišnji izvještaj menadžmenta, i osim u onoj mjeri u kojoj je izričito navedeno u našem izvještaju, ne izražavamo bilo koji oblik zaključka s izražavanjem uvjerenja o njima.

U vezi sa revizijom finansijskih iskaza naša odgovornost je da pročitamo godišnji izvještaj menadžmenta i tako razmotrimo da li je godišnji izvještaj menadžmenta materijalno nekonzistentan sa finansijskim iskazima ili sa našim znanjem stečenim tokom revizije ili se na drugačiji način čini da su materijalno pogrešno prikazani.

U skladu sa zahtjevima Zakona o računovodstvu u Crnoj Gori razmotrili smo da li je godišnji izvještaj menadžmenta sastavljen u skladu sa članom 11, 12, 13 i 14. ovog Zakona.

Isključivo na osnovu rada obavljenog tokom revizije finansijskih iskaza i procedura navedenih gore, po našem mišljenju:

Informacije prezentirane u godišnjem izvještaju menadžmenta za finansijsku godinu za koju su pripremljeni finansijski iskazi su konzistentne sa finansijskim iskazima;

Godišnji izvještaj menadžmenta je sastavljen u skladu sa članom 11, 12, 13, i 14. Zakona o računovodstvu u Crnoj Gori.

Dodatno, u svijetlu znanja i razumijevanja Društva i njegovog okruženja dobijenog tokom revizije, od nas se zahtijeva da izvijestimo da li su identifikovani materijalno značajno pogrešni prikazi u Godišnjem izvještaju menadžmenta. Kao što je navedeno u paragrafu Osnova za mišljenje sa rezervom Društvo je trebalo da procijeni nadoknadivu vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme i iskaže obezvređenje gdje je to potrebno. Smatramo da je Godišnji izvještaj menadžmenta materijalno pogrešno prikazan iz istih razloga koji se odnose na iznose i ostale podatke prikazane u Godišnjem izvještaju menadžmenta vezano za neutvrđivanje nadoknadive vrijednosti nekretnina postrojenja i opreme i obezvređenja ukoliko postoje.

Podgorica, 16. maj 2018. godine

KPMG d.o.o. Podgorica

Ivović Dušanka
Ovlašćeni revizor

ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI /BILANS STANJA/
na dan _____ godine

Broj iskaza
65688/2017

Popunjava pravno lice	
Matični broj: 02766698	Šifra djelatnosti: 5224
Popunjava: Eren Yeltekin	
Naziv: AKCIONARSKO DRUŠTVO "PORT OF ADRIA" BAR	
Sjedište: OBALA 13 JULA , BAR, CRNA GORA	

Grupa	Pozicija	Red. broj	Napomena	Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	A K T I V A				
00(dio)	A. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	001			
	B. STALNA IMOVINA (003+004+005+009)	002		63,517,788.00	59,789,791.00
012	I. GOODWILL	003			
01 bez 012	II. NEMATERIJALNA ULAGANJA	004		353,855.00	420,481.00
	III. NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOŠKA SREDSTVA (006+007+008)	005		60,621,984.00	56,661,725.00
020, 022, 023, 026, 027(dio), 028(dio), 029	1. Nekretnine, postrojenja i oprema	006		60,621,984.00	56,661,725.00
024, 027(dio), 028(dio)	2. Investicione nekretnine	007			
021, 025, 027(dio), 028(dio)	3. Biološka sredstva	008			
	IV. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (010+011+012)	009		2,541,949.00	2,707,585.00
030, 031(dio), 032(dio), 039(dio)	1. Učešća u kapitalu	010			
031(dio), 032(dio)	2. Učešća u kapitalu koja se vrednuju metodom učešća	011			
032(deo), 033 do 038, 039(dio)	3. Ostali dugoročni finansijski plasmani	012		2,541,949.00	2,707,585.00
288	C. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	013			
04	D. STALNA SREDSTVA NAMENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO	014			
	E. OBRTNA SREDSTVA	015		2,850,338.00	3,043,071.00
10 do 13,15	I. ZALIHE	016		656,685.00	615,540.00

	II. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA, PLASMANI I GOTOVINA (018 do 022)	017		2,193,653.00	2,427,531.00
20, 21, 22 osim 223	1. Potraživanja	018		1,374,192.00	846,045.00
223	2. Potraživanja za više plaćeni porez na dobitak	019			
23 minus 237	3. Kratkoročni finansijski plasmami	020		183,164.00	190,679.00
24	4. Gotovinski ekvivalenti i gotovina	021		367,070.00	1,165,414.00
27 i 28 osim 288	5. Porez na dodatu vrijednost i AVR	022		269,227.00	225,393.00
	F. UKUPNA AKTIVA (001+002+013+014+015)	023		66,368,126.00	62,832,862.0 0
	PASIVA				
	A. KAPITAL (102 do 109)	101		45,048,355.00	46,483,368.0 0
30	I. OSNOVNI KAPITAL	102		71,248,399.00	71,248,399.0 0
31	II. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	103			
32	III. REZERVE	104		25,000.00	25,000.00
330, 331 i 333	IV. POZITIVNE REVALORIZACIONE REZERVE I NEREALIZOVANI DOBICI PO OSNOVU FINANSIJSKIH SREDSTAVA RASPOLOZIVIH ZA PRODAJU	105			
332 i 334	V. NEGATIVNE REVALORIZACIONE REZERVE I NEREALIZOVANI GUBICI PO OSNOVU FINANSIJSKIH SREDSTAVA RASPOLOZIVIH ZA PRODAJU	106			
34	VI. NERASPOREDJENA DOBIT	107			
35	VII. GUBITAK	108		-26,225,044.00	- 24,790,031.0 0
237	VIII. OTKUPLJENE SOPSTVENE AKCIJE I OTKUPLJENI SOPSTVENI UDJELI	109			
	B. DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE (111+112)	110		18,020,223.00	12,149,767.0 0
40(dio)	I. DUGOROČNA REZERVISANJA	111		70,740.00	76,366.00
41	II. DUGOROČNE OBAVEZE (113+114)	112		17,949,483.00	12,073,401.0 0

414, 415	1. Dugoročni krediti	113			
41 bez 414, 415	2. Ostale dugoročne obaveze	114		17,949,483.00	12,073,401.00
498	C. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	115		257,072.00	148,563.00
	D. KRATKOROČNA REZERVISANJA I KRATKOROČNE OBAVEZE (117+124)	116		3,042,476.00	4,051,164.00
	I. KRATKOROČNE OBAVEZE (118 do 123)	117		3,042,476.00	4,051,164.00
42, osim 427	1. Kratkoročne finansijske obaveze	118			984,854.00
427	2. Obaveze po osnovu sredstava namjenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje je obustavljeno	119			
43 i 44	3. Obaveze iz poslovanja	120		918,541.00	991,043.00
45, 46 i 49 osim 498	4. Ostale kratkoročne obaveze i PVR	121		1,910,173.00	1,881,589.00
47, 48 osim 481	5. Obaveze po osnovu poreza na dodatnu vrijednost i ostalih javnih prihoda	122		213,762.00	193,678.00
481	6. Obaveze po osnovu poreza na dobit	123			
40(dio)	II. KRATKOROČNA REZERVISANJA	124			
	E. UKUPNA PASIVA (101+110+115+116)	125		66,368,126.00	62,832,862.00

Obrazac uskladen sa članom 3 Zakona o računovodstvu i reviziji ("Sl. list CG" broj 80/08) i IV Direktivom EU.

U _____

Datum prijema 16.05.2018.
Datum obrade 16.05.2018.
Datum štampe 16.05.2018.

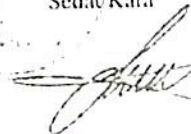
Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskih iskaza

Eren Yeltekin

Odgovorno lice

Sedat Kara

PORT OF AIL

ISKAZ O UKUPNOM REZULTATU /BILANS USPJEHA/
u periodu od 01.01.2017. do 31.12.2017. godine

Broj iskaza
65688/2017

Popunjava pravno lice	
Matični broj: 02766698	Šifra djelatnosti: 5224
Popunjava: Eren Yeltekin	
Naziv: AKCIONARSKO DRUŠTVO "PORT OF ADRIA" BAR	
Sjedište: OBALA 13 JULA . BAR, CRNA GORA	

Grupa	Pozicija	Red. broj	Napomena	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	I. POSLOVNI PRIHODI (202 do 206)	201		6,978,640.00	7,209,278.00
60, 61	1. Prihodi od prodaje	202		6,867,059.00	7,131,685.00
62	2. Prihodi od aktiviranja učinaka i robe	203			
630	3. Povećanje vrijednosti zaliha učinaka	204			
631	4. Smanjenje vrijednosti zaliha učinaka	205			
64 i 65	5. Ostali poslovni prihodi	206		111,581.00	77,593.00
	II. POSLOVNI RASHODI (208 do 212)	207		8,265,155.00	8,825,206.00
50	1. Nabavna vrijednost prodane robe	208			
51	2. Troškovi materijala	209		396,476.00	351,506.00
52	3. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	210		4,775,125.00	5,848,781.00
54	4. Troškovi amortizacije i rezervisanja	211		1,548,602.00	1,378,007.00
53 i 55	5. Ostali poslovni rashodi	212		1,544,952.00	1,246,912.00
	A. POSLOVNI REZULTAT (201-207)	213		-1,286,515.00	-1,615,928.00
66	I. FINANSIJSKI PRIHODI	214		622,757.00	171,039.00
56	II. FINANSIJSKI RASHODI	215		710,712.00	739,764.00
	B. FINANSIJSKI REZULTAT (214 - 215)	216		-87,955.00	-568,725.00
67, 68, 691 i 692	I. OSTALI PRIHODI	217		301,677.00	523,450.00
57, 58, 591 i 592	II. OSTALI RASHODI	218		253,710.00	97,476.00
	C. REZULTAT IZ OSTALIH AKTIVNOSTI (217-218)	219		47,967.00	425,974.00
	D. REZULTAT IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRIJE OPOREZIVANJA (213+216+219)	220		1,326,503.00	-1,758,679.00
690 - 590	E. NETO REZULTAT POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO	221			

	F. REZULTAT PRIJE OPOREZIVANJA (220+221)	222		-1,326,503.00	-1,758,679.00
	G. DRUGE STAVKE REZULTATA /POVEZANE SA KAPITALOM/ (224 do 228)	223			
	1. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju	224			
	2. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu nekretnina, postrojenja, opreme i nematerijalnih ulaganja	225			
	3. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu učešća u kapitalu pridruženih društava	226			
	4. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu aktuarskih dobitaka (ili gubitaka) u vezi sa definisanim planovima penzionih naknada	227			
	5. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu hedžinga tokova gotovine	228			
	H. PORESKI RASHOD PERIODA (230+231)	229		108,510.00	40,538.00
721	1. Tekući porez na dobit	230			
722	2. Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda	231		108,510.00	40,538.00
	I. NETO REZULTAT (222+223-229)	232		-1,435,013.00	-1,799,217.00
	J. ZARADA PO AKCIJI				
	1. Osnovna zarada po akciji	233			
	2. Umanjena (razvodnjena) zarada po akciji	234			

Obrazac uskladen sa članom 3 Zakona o računovodstvu i reviziji ("Sl. list CG" broj 80/08) i IV Direktivom EU.

U _____

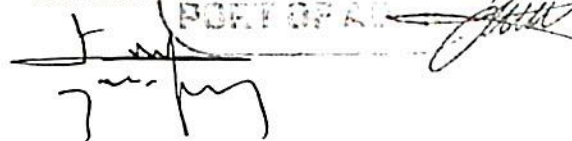
Datum prijema 16.05.2018.
Datum obrade 16.05.2018.
Datum štampe 16.05.2018.

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskih iskaza

Eren Yeltekin

Odgovorno lice

Seda Karra

ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE
u periodu od 01.01.2017. do 31.12.2017. godine

Broj iskaza
65688/2017

Popunjava pravno lice	
Matični broj: 02766698	Šifra djelatnosti: 5224
Popunjava: Eren Yeltekin	
Naziv: AKCIONARSKO DRUŠTVO "PORT OF ADRIA" BAR	
Sjedište: OBALA 13 JULA , BAK, CRNA GORA	

Pozicija	Red. br	Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
I. Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 3)	301	8,002,709.00	7,684,516.00
1. Prodaja i primljeni avansi	302	6,577,810.00	7,423,126.00
2. Primljene kamate iz poslovnih aktivnosti	303	106,572.00	2,273.00
3. Ostali prilivi iz redovnog poslovanja	304	1,318,327.00	259,117.00
II. Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 5)	305	8,340,331.00	6,997,181.00
1. Isplate dobavljačima i dati avansi	306	933,989.00	1,032,915.00
2. Zarade, naknade zarada i ostali lični rashodi	307	5,475,201.00	5,783,994.00
3. Plaćene kamate	308	25,938.00	50,166.00
4. Porez na dobitak	309		
5. Plaćanja po osnovu ostalih javnih prihoda	310	1,905,203.00	130,106.00
III. Neto tok gotovine iz poslovnih aktivnosti (I-II)	311	-337,622.00	687,335.00
B. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 5)	312	201,122.00	186,013.00
1. Prodaja akcija i udjela (neto prilivi)	313		
2. Prodaja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	314		
3. Ostali finansijski plasmani (neto prilivi)	315	201,122.00	186,013.00
4. Primljene kamate iz aktivnosti investiranja	316		
5. Primljene dividende	317		
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 3)	318	376,816.00	867,749.00
1. Kupovina akcija i udjela (neto odlivi)	319		
2. Kupovina nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	320	376,816.00	867,749.00
3. Ostali finansijski plasmani (neto odlivi)	321		
III. Neto tok gotovine iz aktivnosti investiranja (I-II)	322	-175,694.00	-681,736.00
C. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 3)	323	700,000.00	1,223,239.00
1. Uvećanje osnovnog kapitala	324		
2. Dugoročni i kratkoročni krediti (neto prilivi)	325		125,751.00
3. Ostale dugoročne i kratkoročne obaveze	326	700,000.00	1,097,488.00
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 4)	327	984,853.00	236,281.00

1. Otkup sopstvenih akcija i udjela	328		
2. Dugoročni i kratkoročni krediti i ostale obaveze (neto odlivi)	329	984,853.00	236,281.00
3. Finansijski lizing	330		
4. Isplaćene dividende	331		
III. Neto tok gotovine iz aktivnosti finansiranja (I-II)	332	-284,853.00	986,958.00
D. NETO TOK GOTOVINE (311+322+332)	333	-798,169.00	992,557.00
E. GOTOVINA NA POČETKU IZVJEŠTAJNOG PERIODA	334	1,165,414.00	173,322.00
F. POZITIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	335	212.00	
G. NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	336	387.00	465.00
H. GOTOVINA NA KRAJU IZVJEŠTAJNOG PERIODA (333+334+335-336)	337	367,070.00	1,165,414.00

Obrazac uskladen sa članom 3 Zakona o računovodstvu i reviziji ("Sl. list CG" broj 80/08) i IV Direktivom EU.

U _____

Datum prijema 16.05.2018.
Datum obrade 16.05.2018.
Datum štampe 16.05.2018.

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskih iskaza

Eren Yeltekin

Odgovorno lice

M.P. Sedat Kara

[Handwritten signature of Eren Yeltekin]
[Handwritten signature of Sedat Kara]
PORT OF ADRIA

ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU
u periodu od 01.01.2017. do 31.12.2017. godine

Broj iskaza:
65688/2017

Popunjava pravno lice	
Matični broj: 02766698	Šifra djelatnosti: 5224
Popunjava: Eren Yeltekin	
Naziv: AKCIONARSKO DRUŠTVO "PORT OF ADRIA" BAR	
Sjedište: OBALA 13 JULA, BAR, CRNA GORA	

Pozicija	Opis	Red broj	Osnovni kapital (grupa 30 bez 309)	Red broj	Ostali kapital	Red broj	Neplaćeni upisani kapital (grupa 31)	Red broj	Emisiona premija (rn 320)	Red broj	Rezerve (rn 321, 322)	Red broj	Revalorizacijske rezerve (grupa 33)	Red broj	Neraspoređena dobit (grupa 34)	Red broj	Gubitak (grupa 35)	Red broj	Otkupljene sopstvene akcije udjeli (rn 237)	Red broj	Ukupno (kol. 2+3+4+5+6+7+8+10)
1.	Stanje na dan 01.01. _____ godine	401	71.248.399,00	410	419	428	4	437	5	437	25.000,00	446	455	464	22.990.814,00	473	9	10	482	48.282.583,00	
2.	Efekt retroaktivne ispravke materijalno značajnih grešaka i promjena na uvodstvenih politika	402		411	420	429		438		438		447	456	465		474			483		
3.	Korigovano početno stanje na dan 01.01. _____ godine (r.br. 1-2)	403	71.248.399,00	412	421	430		439		439	25.000,00	448	457	466	22.990.814,00	475			484	48.282.583,00	
4.	Neo promjene u _____ godini	404		413	422	431		440		440		449	458	467	1.799.217,00	476			485	1.799.217,00	
5.	Stanje na dan 31.12. _____ godine (r.br. 3+4)	405	71.248.399,00	414	423	432		441		441	25.000,00	450	459	468	24.790.031,00	477			486	46.483.368,00	
6.	Efekt retroaktivne ispravke materijalno značajnih grešaka i promjera računovodstvenih politika	406		415	424	433		442		442		451	460	469		478			487		
7.	Korigovano početno stanje na dan _____ godine (r.br. 5+6)	407	71.248.399,00	416	425	434		443		443	25.000,00	452	461	470	24.790.031,00	479			488	46.483.368,00	

S. Neto promjene u godini	408	417	426	435	444	453	462	471	480	489	
9. Stanje na dan 31.12. godine (r.br. 7+8)	409	71.248.300,00	418	436	445	25.000.000,00	463	472	1.435.013.000,00	490	1.435.013.000,00

Obrazac usklađen sa članom 3. Zakona o računovodstvu i reviziji ("Sl. list CG" broj 80/08) i IV Direktivom EU.

U _____

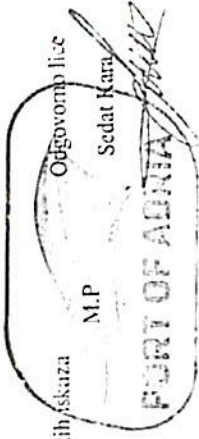
Datum prijema 16.05.2018.

Datum obrade 16.05.2018.

Datum štampa 16.05.2018.

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskih iskaza

Eren Yeltekin

Odgovorno lice

Sedat Kara

1. Opšte informacije

AD „Port of Adria“ Bar (u daljem tekstu: „Društvo“) osnovano je Odlukom o restrukturiranju putem odvajanja uz osnivanje novog društva koju je donijela Skupština akcionara AD „Luka Bar“ Bar dana 04. septembra 2009. godine. Odluka o restrukturiranju donijeta je na osnovu člana 22. Zakona o privrednim društvima („Sl. list RCG“, br. 80/2008, 40/2010, 36/2011 i 40/2011).

Prenosom dijela imovine i kapitala AD „Luka Bar“, Bar, formiran je akcionarski kapital Društva u iznosu od EUR 65.196.596 koji čini 56.766.736 običnih akcija, nominalne vrijednosti jedne akcije od EUR 1,1485. U 2011. godini izvršeno je povećanje akcijskog kapitala Društva u formi zatvorene emisije akcija u korist države Crne Gore. Ukupna nominalna vrijednost ove emisije iznosila je EUR 6.051.803, i istom je emitovano 12.040.993 običnih akcija nominalne vrijednosti od po EUR 0,5026.

Ugovorom o kupoprodaji 62,09% državnog kapitala u Društvu od 15. novembra 2013. godine kompanija Global Liman Isletmeleri Anonim Sirketi iz Istanbula, Turska (Global Ports) postala je većinski vlasnik Društva.

U skladu sa Zakonom o privrednim društvima Crne Gore Društvo je registrovano u Centralnom registru Privrednog suda u Podgorici pod br. 4-0009050/001. Društvo je kao emitent hartija od vrijednosti registrovano kod Komisije za hartije od vrijednosti pod br. 499.

Osnovna djelatnost Društva je pretovar, utovar i istovar robe, skladištenje svih vrsta robe, skladištenje u slobodnim zonama i skladištenje u skladištima za opšte terete. Društvo može obavljati i druge djelatnosti u skladu sa svojim Statutom.

Organi upravljanja i rukovođenja Društvom su Skupština akcionara, kao najviši organ Društva, Odbor direktora kao organ upravljanja i rukovođenja Društvom, Izvršni direktor i sekretar Društva. Skupštinu akcionara čine svi vlasnici akcija, odnosno ovlašćeni predstavnici akcionara Društva.

Sjedište Društva je u Baru, Obala 13. jula bb. Na dan 31. decembra 2017. godine, broj zaposlenih u Društvu je bio 310 (31. decembra 2016: 367).

2. Osnova za sastavljanje finansijskih iskaza

2.1. Izjava o usklađenosti

Finansijski iskazi sastavljeni su u skladu sa propisima Crne Gore: Zakonom o računovodstvu („Sl. list CG“ br. 052/16), Zakonom o porezu na dobit pravnih lica („Sl. list RCG“ br. 65/01, 12/02, 80/04, „Sl. list CG“ br. 40/08, 86/09, 73/10, 40/11, 14/12, 061/13, 055/16), i ostalim podzakonskim aktima.

2.2. Pravila procjenjivanja

Finansijski iskazi su sastavljeni na osnovu načela istorijske vrijednosti.

2.3. Zvanična valuta izvještavanja

Svi iznosi u finansijskim iskazima su prikazani u eurima (EUR) koja je funkcionalna i prezentaciona valuta Društva.

2.4. Korišćenje procjenjivanja

Sastavljanje finansijskih iskaza u skladu sa primijenjenim okvirom za izvještavanje zahtijeva od rukovodstva korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekte na prezentirane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih iskaza, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda.

Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih iskaza, a koje djeluju realno i razumno u datim okolnostima. Na bazi ovih informacija se formira pretpostavka o vrijednosti sredstava i obaveza, koju nije moguće neposredno potvrditi na bazi drugih informacija. Stvarna vrijednost sredstava i obaveza može da odstupa od vrijednosti koja je procijenjena na ovaj način.

Procjene, kao i pretpostavke na osnovu kojih su procjene izvršene, su predmet redovnih provjera. Revidirane računovodstvene procjene se prikazuju za period u kojem su revidirane, u slučaju da procjena ima uticaj samo na dati period, ili za period u kojem su revidirane i za buduće periode, u slučaju da revidiranje utiče na tekući i na buduće periode.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika

Računovodstvene politike date u nastavku Društvo konzistentno primjenjuje u svim periodima prezentiranim u ovim finansijskim iskazima.

3.1 Načelo stalnosti poslovanja

Finansijski iskazi sastavljeni su u skladu sa konceptom nastavka poslovanja koji pretpostavlja da će Društvo nastaviti sa poslovanjem u doglednoj budućnosti.

Međutim, za godinu koja se završava 31. decembra 2017. godine Društvo je iskazalo neto gubitak u iznosu od EUR 1.435.013 (2016: EUR 1.799.217), prihodi od prodaje Društva su niži u odnosu na uporedni period prošle godine za iznos od EUR 264.626 dok su kratkoročna sredstva manja od kratkoročnih obaveza za iznos od EUR 192.138 (2016: EUR 1.008.093). Krajnji vlasnik Društva Global Liman Isletmeleri A.S. (Global Ports Holding) Turska, dostavio je pismo podrške dana 25. januara 2018. godine, kojim se obavezao da će obezbediti finansijsku podršku potrebnu za neometano poslovanje Društva u periodu od 12 mjeseci od datuma izdavanja izvještaja revizora. Krajnji vlasnik Društva, Global Ports Holding ima dovoljno kapitala i sredstava da podrži Društvo.

3.2 Preračunavanje stranih valuta

Aktiva i pasiva izražene u deviznim sredstvima preračunate su u EUR po zvaničnom srednjem kursu valuta važećem na dan bilansa stanja.

Transakcije u stranoj valuti se preračunavaju u funkcionalnu valutu primjenom deviznih kurseva važećih na dan transakcije. Pozitivne i negativne kursne razlike nastale iz izmirenja takvih transakcija i iz preračuna monetarnih sredstava i obaveza izraženih u stranim valutama na kraju godine, priznaju se u bilansu uspjeha

3.3 Finansijski instrumenti

Klasifikacija

Društvo klasifikuje svoja finansijska sredstva u sljedeće kategorije: finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednostima iskazuju u bilansu uspjeha, krediti i potraživanja, finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i sredstva koja se drže do roka dospjeća. Klasifikacija zavisi od svrhe za koju su finansijska sredstva pribavljena. Rukovodstvo vrši klasifikaciju svojih finansijskih plasmana u momentu inicijalnog priznavanja.

Finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednostima iskazuju u bilansu uspjeha

Finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha su finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja.

Finansijsko sredstvo se klasifikuje u ovu kategoriju ukoliko je pribavljeno prvenstveno radi prodaje u kratkom roku. Derivati se takođe klasifikuju kao sredstva koja se drže radi trgovanja, osim ako su određeni kao instrument zaštite od rizika. Društvo nema navedena sredstva

Potraživanja iz poslovnih odnosa

Potraživanja predstavljaju nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili utvrdivim rokovima plaćanja, koja se ne kotiraju ni na jednom aktivnom tržištu. Uključuju se u tekuća sredstva, osim ukoliko su im rokovi dospijea duži od 12 mjeseci nakon datuma bilansa stanja. U tom slučaju se klasifikuju kao dugoročna sredstva.

Potraživanja od kupaca obuhvataju potraživanja od kupaca u zemlji i inostranstvu i mjere se po vrijednosti iz originalne fakture. Potraživanja od kupaca nastaju iz poslovnih aktivnosti Društva.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su nederivatna finansijska sredstva koja su naznačena kao raspoloživa za prodaju i nisu klasifikovana kao krediti i potraživanja, finansijska sredstva koje se drže do dospijea ili finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha. Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su plasmani za koje postoji namjera držanja u neodređenom vremenskom periodu, koji mogu biti prodane zbog potrebe za likvidnošću ili usljed promjene kamatnih stopa, deviznih kurseva ili tržišnih cijena. Ukoliko za finansijska sredstva raspoloživa za prodaju ne postoji aktivno tržište, ukoliko su sa fiksnim rokom dospijea, finansijska sredstva raspoloživa za prodaju se vrednuju po amortizovanoj vrijednosti primjenom metoda efektivne kamatne stope.

Finansijska sredstva koja se drže do dospijea

Finansijska sredstva koja se drže do dospijea su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili utvrdivim rokovima plaćanja i fiksnim rokovima dospijea, koja rukovodstvo ima namjeru i mogućnost da drži do dospijea. U slučaju da Društvo odluči da proda značajan dio finansijskih sredstava koja se drže do dospijea, cijela kategorija će biti reklasifikovana kao raspoloživa za prodaju. Finansijska sredstva koja se drže do dospijea klasifikuju se kao dugoročna sredstva, osim ako su rokovi dospijea kraći od 12 mjeseci od datuma bilansa stanja, kada se klasifikuju kao kratkoročna sredstva.

Priznavanje finansijskih sredstava

Kupovina ili prodaja finansijskog sredstva se evidentira korišćenjem računovodstvenog obuhvatanja na datum saldiranja transakcije.

Vrednovanje finansijskih sredstava

Finansijski instrumenti inicijalno se vrednuju po tržišnoj vrijednosti koja uključuje transakcione troškove kod svih finansijskih sredstava ili obaveza osim onih koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Finansijska sredstva koja se vode po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha inicijalno se priznaju po fer vrijednosti, a transakcioni troškovi terete troškove poslovanja u bilansu uspjeha.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i finansijska sredstva po fer vrijednosti čiji se efekti promjena u fer vrijednosti iskazuju u bilansu uspjeha se nakon inicijalnog priznavanja, iskazuju po fer vrijednosti.

Kredit i potraživanja, kao i finansijska sredstva koje se drže do dospijea, vrednuju se po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem metoda efektivne kamatne stope.

Prestanak priznavanja finansijskih sredstava

Društvo vrši isknjiženje finansijskog sredstva kada prava na priliv gotovine po osnovu tog sredstva isteknu ili kada ta prava prenese na drugoga. Svako pravo po prenijetoj finansijskoj aktivi, kreirano ili zadržano od strane Društva, priznaje se kao posebno sredstvo ili obaveza.

Vrednovanje po amortizovanim vrijednostima

Amortizovana vrijednost finansijskog sredstva je iznos po kome se sredstva inicijalno vrednuju, umanjeno za otplate glavnice, a uvećano ili umanjeno za akumuliranu amortizaciju korišćenjem metoda efektivne kamatne stope.

Vrednovanje po fer vrijednosti

Fer vrijednost finansijskih instrumenata je iznos za koji sredstvo može biti razmijenjeno, ili obaveza izmirena, između obaviještenih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije. Fer vrijednost se određuje primjenom dostupnih tržišnih informacija na dan izvještavanja i ostalih modela vrednovanja koje Društvo koristi.

Fer vrijednost pojedinih finansijskih instrumenata iskazanih po nominalnoj vrijednosti je približno jednaka njihovoj knjigovodstvenoj vrijednosti. Ovi instrumenti obuhvataju gotovinu, kao i potraživanja i obaveze koje nemaju ugovoreno dospjeće, ni ugovorenu fiksnu kamatnu stopu.

Potraživanja i obaveze se svode na sadašnju vrijednost diskontovanjem budućih novčanih tokova uz korišćenje tekućih kamatnih stopa. Rukovodstvo je mišljenja da usljed prirode poslovanja Društva i njegovih opštih politika, nema značajnih razlika između knjigovodstvene i fer vrijednosti finansijskih sredstava i obaveza.

Obezvredjenje finansijskih sredstava

Ispravka vrijednosti se iskazuje kada postoji objektivan dokaz da Društvo neće moći da naplati sve iznose koje potražuje na osnovu prvobitnih uslova potraživanja. Značajne finansijske teškoće kupca, vjerovatnoća da će kupac otići u stečaj ili finansijsku reorganizaciju, propust ili kašnjenje u plaćanju duže od dana dospjeća, smatraju se indikatorima da je umanjena vrijednost potraživanja.

Finansijske obaveze

Finansijske obaveze se inicijalno priznaju u visini nabavne vrijednosti koja predstavlja poštnu vrijednost primljene nadoknade. Nakon inicijalnog priznavanja, finansijske obaveze se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem metoda efektivne kamatne stope, osim finansijskih obaveza po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Amortizovana vrijednost finansijske obaveze je iznos po kome se obaveze inicijalno vrednuju, umanjeno za otplate glavnice, a uvećano ili umanjeno za akumuliranu amortizaciju korišćenjem metoda efektivne kamatne stope.

Dugoročne obaveze

Dugoročne obaveze predstavljaju obaveze po osnovu uzetih dugoročnih kredita u zemlji i inostranstvu i odloženi porez.

Kratkoročne obaveze

Kratkoročnim obavezama smatraju se obaveze koje dospjevaju u roku do godinu dana, od dana činidbe, odnosno od dana godišnjeg bilansa.

Kratkoročne obaveze predstavljaju obaveze prema dobavljačima u zemlji i inostranstvu, obaveze za tekući dio dugoročnih kredita, obaveze za kamate po osnovu uzetih kredita, obaveze za poreze i doprinose, obaveze za zarade i naknade zarada i ostale kratkoročne obaveze.

Finansijske obaveze uključuju obaveze po osnovu kredita odobrenih od banaka. Obaveza je tekuća ukoliko se očekuje da bude izmirena u redovnom toku poslovnog ciklusa Društva odnosno koja dospijeva u periodu do 12 mjeseci nakon datuma bilansa stanja. Sve ostale obaveze se klasifikuju kao dugoročne.

Društvo vrši isknjiženje obaveze kada je obaveza izmirena, ukinuta ili kada je prenijeta na drugoga.

Gotovinski ekvivalenti i gotovina

Pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima se podrazumijevaju gotovina u blagajni, sredstva na računima kod poslovnih banaka i ostala visoko likvidna finansijska aktiva sa dospijecom do tri mjeseca.

3.4 Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazuju se po nabavnoj vrijednosti, odnosno po pretpostavljenoj nabavnoj vrijednosti zasnovanoj na procjeni vrijednosti sredstava. Pretežan dio sredstava Društva klasifikovanih kao nekretnine, postrojenja i oprema ima pretpostavljenu nabavnu vrijednost proisteklu iz procjene vrijednosti imovine (nekretnine i oprema) AD "Luka Bar" na dan 01.01.2008. godine. Nabavna vrijednost je umanjena za akumuliranu ispravku vrijednosti. Nabavna vrijednost uključuje izdatke koji su direktno pripisivi nabavci sredstva.

Naknadni troškovi se uključuju u nabavnu vrijednost sredstva ili se priznaju kao posebno sredstvo, u zavisnosti od toga šta je primjenljivo, samo kada postoji vjerovatnoća da će Društvo u budućnosti imati ekonomsku korist od tog sredstva i ako se njegova vrijednost može pouzdano utvrditi. Svi drugi troškovi tekućeg održavanja terete bilans uspjeha perioda u kome su nastali.

Amortizacija sredstava obračunava se primjenom proporcionalne metode, kako bi se rasporedila njihova nabavna vrijednost tokom njihovog procijenjenog vijeka trajanja, kao što slijedi:

Godine	
Građevinski objekti	53-80
Kontejneri	5-30
Portalne dizalice	15
Viljuškari	5-12
Motorna vozila	6-7
Kompjuteri	4-9
Ostala oprema	2-20

Dobici i gubici po osnovu otuđenja sredstva utvrđuju se kao razlika između fakturisanog iznosa i knjigovodstvene vrijednosti i iskazuju se u bilansu uspjeha u okviru 'Ostalih prihoda/rashoda'.

3.5 Dugoročni finansijski plasmani

Dugoročne finansijske plasmane Društva čine dugoročni stambeni krediti dati zaposlenima. Ova finansijska sredstva se inicijalno priznaju po fer vrijednosti odliva uvećanoj za transakcione troškove. Nakon inicijalnog priznavanja, dati krediti se umanjuju za otplaćeni iznos.

3.6 Zalihe

Zalihe se vrednuju po nižoj od cijene koštanja i neto prodajne vrijednosti.

3.7 Osnovni kapital

Društvo je organizovano u formi akcionarskog društva. Obične akcije klasifikovane su kao akcijski kapital.

3.8 Rezervisanja

Rezervisanja se priznaju kada Društvo ima postojeću zakonsku ili ugovornu obavezu koja je rezultat prošlih događaja, i kada je u većoj mjeri vjerovatnije nego što to nije da će podmirenje obaveze iziskivati odliv sredstava, i kada se može pouzdano procijeniti iznos obaveze. Rezervisanja se ne priznaju za buduće poslovne gubitke.

Kada postoji određeni broj sličnih obaveza, vjerovatnoća da će podmirenje obaveza iziskivati odliv sredstava se utvrđuje na nivou tih kategorija kao cjeline. Rezervisanje se priznaje čak i onda kada je ta vjerovatnoća, u odnosu na bilo koju od obaveza u istoj kategoriji, mala.

Rezervisanje se odmjerava po sadašnjoj vrijednosti izdatka potrebnog za izmirenje obaveze, primjenom diskontne stope prije poreza koja odražava tekuću tržišnu procjenu vrijednosti novca i rizike povezane sa obavezom.

3.9 Obaveze po kreditima

Obaveze po kreditima se inicijalno priznaju po fer vrijednosti priliva, bez nastalih transakcionih troškova. U narednim periodima obaveze po kreditima se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti. Sve razlike između ostvarenog priliva (umanjenog za transakcione troškove) i iznosa otplata, priznaju se u bilansu uspjeha u periodu korišćenja kredita primjenom metode efektivne kamatne stope.

Obaveze po kreditima se klasifikuju kao tekuće obaveze, osim ukoliko Društvo nema bezuslovno pravo da odloži izmirenje obaveza za najmanje 12 mjeseci nakon datuma bilansa stanja.

3.10 Obaveze prema dobavljačima

Obaveze prema dobavljačima se inicijalno iskazuju po fer vrijednosti, a naknadno se odmjeravaju prema amortizovanoj vrijednosti korišćenjem metoda efektivne kamatne stope.

3.11 Tekući i odloženi porez na dobit

Poreski rashodi perioda uključuju tekući i odloženi porez. Obračunati porez na dobit priznaje se u bilansu uspjeha, izuzev iznosa koji se odnosi na stavke direktno priznate u kapitalu, u kom slučaju se i porez priznaje u kapitalu.

Tekući porez na dobit se obračunava na datum bilansa stanja na osnovu važeće zakonske poreske regulative Crne Gore gdje Društvo posluje i ostvaruje oporezivu dobit.

Odloženi porez na dobit se priznaje korišćenjem metode obaveza, za privremene razlike koje nastanu između poreske osnovice sredstava i obaveza i njihovih knjigovodstvenih iznosa u finansijskim iskazima. Međutim, odloženi porez na dobit se računovodstveno ne obuhvata ukoliko proistekne iz inicijalnog priznavanja sredstva ili obaveze, u transakciji različitoj od poslovne kombinacije, koje u trenutku transakcije ne utiče ni na računovodstvenu ni na oporezivu dobit ili gubitak.

Odloženi porez na dobit se odmjerava prema poreskim stopama (i zakonu) koje su na snazi do datuma bilansa stanja i za koje se očekuje da će biti primijenjene u periodu u kome će se odložena poreska sredstva realizovati ili odložene poreske obaveze izmiriti. Odloženo poresko sredstvo se priznaje do iznosa za koji je vjerovatno da će buduća dobit za oporezivanje biti raspoloživa i da će se privremene razlike izmiriti na teret te dobiti.

3.12 Primanja zaposlenih

a) Obaveze za penzije

Društvo izdvaja doprinose u državne penziona fondove na obaveznoj osnovi. Kada su doprinosi jednom uplaćeni, Društvo nema dalju obavezu plaćanja doprinosa

b) Otpremnine

U skladu s odredbama Opšteg kolektivnog ugovora, Društvo je obavezno da zaposlenima prilikom penzionisanja isplati otpremninu u visini od tri minimalne neto zarade. Ova vrsta otpremnina dopijeva za isplatu u razdoblju dužem od 12 mjeseci nakon datuma bilansa stanja, pa se zato njihova vrijednost svodi na sadašnju vrijednost.

c) Bonusi

Društvo priznaje obavezu i trošak za bonuse u slučaju ugovorene obaveze ili ako je ranija praksa stvorila izvedenu obavezu.

3.13 Priznavanje prihoda

Prihod uključuje fer vrijednost primljenog iznosa ili potraživanja po osnovu prodaje usluga u toku normalnog poslovanja Društva. Prihod se iskazuje bez PDV-a, rabata i popusta.

Društvo priznaje prihod kada se iznos prihoda može pouzdano izmjeriti, kada je vjerovatno da će u budućnosti Društvo imati ekonomske koristi i kada su ispunjeni posebni kriterijumi za svaku od aktivnosti Društva, kao što je u daljem tekstu opisano. Iznos prihoda se ne smatra pouzdano mjerljivim sve dok se ne riješe sve potencijalne obaveze koje mogu nastati u vezi sa prodajom. Svoje procjene Društvo zasniva na rezultatima iz prethodnog poslovanja, uzimajući u obzir tip kupca, vrstu transakcije i specifičnosti svakog posla.

Prihod od prodaje usluga

Društvo prodaje usluge pretovara, utovara, istovara i skladištenja robe. Ove usluge se pružaju na bazi ugovora sa fiksnom cijenom, sa uobičajeno definisanim ugovorenim uslovima u pogledu količina robe koja je predmet manipulisanja.

Prihod od ugovora sa fiksnom cijenom za pružanje usluga skladištenja robe se priznaje po metodu stepena završenosti. Prema ovom metodu, prihod se generalno priznaje na osnovu izvršenih usluga do datog datuma.

Prihod od ugovora za izvršene usluge sa fiksnom cijenom za pružanje usluga pretovara, utovara, istovara i skladištenja robe, generalno se priznaje u periodu kada su usluge izvršene, korišćenjem proporcionalne metode tokom trajanja ugovora.

Ukoliko nastanu okolnosti koje mogu da promijene početne procjene prihoda, troškova ili vrijeme potrebno za kompletiranje, procjene se revidiraju. Ova revidiranja mogu dovesti do povećanja ili smanjenja procijenjenih prihoda ili troškova i odražavaju se na prihod u periodu u kome je rukovodstvo priznalo okolnosti koje su dovele do revidiranja.

3.14 Zakup

Zakupi gdje zakupodavac zadržava značajniji dio rizika i koristi od vlasništva klasifikuju se kao operativni zakupi. Kada je sredstvo dato u operativni zakup to sredstvo se iskazuje u bilansu stanja zavisno od vrste sredstva. Prihod od zakupnine priznaje se na proporcionalnoj osnovi tokom perioda trajanja zakupa.

Društvo daje u operativni zakup nekretnine (skladišta) i opremu.

4. Upravljanje finansijskim rizicima

Društvo je u svom redovnom poslovanju u različitom obimu izloženo određenim finansijskim rizicima i to:

- Tržišnim rizicima,
- Riziku likvidnosti,
- Kreditnom riziku,

Upravljanje rizicima u Društvu je usmjereno na minimiziranje potencijalnih negativnih uticaja na finansijsko stanje i poslovanje Društva u situaciji nepredvidivosti finansijskih tržišta. Društvo ne koristi derivativne finansijske instrumente u bilo kojoj formi osiguranja protiv gubitaka usled rizika. Finansijski sektor se uglavnom fokusira na kreditni rizik i rizik likvidnosti i djeluje u individualnim slučajevima u cilju smanjenja rizika.

4.1 Tržišni rizik

(a) Rizik od promjene kursa stranih valuta

Društvo nije izloženo riziku od promjene kursa valuta jer obavlja svoje poslovanje u funkcionalnoj valuti okruženja.

(b) Rizik od promjene kamatnih stopa

Rizik Društva od promjena fer vrijednosti kamatnih stopa proističe prvenstveno iz obaveza po osnovu uzetih dugoročnih obaveza od povezanog pravnog lica Global ports holding koje sadrže promjenljivu kamatnu stopu vezanu za Euribor što izlaže Društvo kamatnom riziku tokova gotovine.

4.2 Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da Društvo neće biti u mogućnosti da finansira sredstva odgovarajućim izvorima finansiranja sa stanovišta rokova i stopa, rizik nemogućnosti da se sredstvo realizuje po razumnoj cijeni u odgovarajućem vremenskom okviru kao i rizik nemogućnosti da se isplate obaveze u roku dospjeća.

Služba finansija je odgovorna za praćenje nivoa kratkoročnog finansiranja i uravnoteženje potreba kratkoročnog i dugoročnog finansiranja.

4.3 Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik nastanka finansijskih gubitaka Društva kao rezultat kašnjenja klijenata ili druge ugovorne strane u izmirivanju ugovornih obaveza. Kreditni rizik se prvenstveno vezuje za izloženost Društva po osnovu gotovine i gotovinskih ekvivalenata, depozita u bankama i finansijskim institucijama, investiranja u hartije od vrijednosti, potraživanja od pravnih i fizičkih lica i preuzetih obaveza. Društvo posluje sa kreditno sposobnim partnerima i nema koncentrisanu izloženost riziku prema jednom kupcu već ima razgranato poslovanje po svim sektorima djelatnosti. Sektor prodaje i finansija su odgovorni za praćenje kreditnog rizika partnera.

4.4 Upravljanje rizikom kapitala

Društvo se opredijelilo za finansijski koncept kapitala i njegovo očuvanje prema kome je kapital definisan na osnovu nominalnih novčanih jedinica.

Cilj upravljanja kapitalom je da Društvo zadrži sposobnost da nastavi sa svojim poslovanjem u neograničenom periodu u predvidljivoj budućnosti, kako bi očuvalo optimalnu strukturu kapitala sa ciljem da smanji troškove kapitala, a vlasnicima obezbijedilo dividende.

Društvo prati kapital na osnovu koeficijenta zaduženosti, koji se izračunava kao odnos neto dugovanja Društva i njegovog ukupnog kapitala.

Na dan 31. decembra 2017. i 2016. godine, koeficijent zaduženosti Društva bio je kao što slijedi:

	2017.	2016.
Obaveze po osnovu kredita – ukupno	16.346.983	10.773.401
Minus: Gotovinski ekvivalenti i gotovina	<u>(367.070)</u>	<u>(1.165.414)</u>
Neto dugovanje	15.979.913	9.607.987
Sopstveni kapital	<u>71.248.399</u>	<u>71.248.399</u>
Koeficijent zaduženosti	<u>0,22</u>	<u>0,13</u>

4.5 Pravična (fer) vrijednost

Poslovna politika Društva je da objelodani i informacije o pravičnoj vrijednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije i kada se pravična vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti. U Crnoj Gori ne postoji dovoljno tržišnog iskustva, kao ni stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje potraživanja i ostale finansijske aktive i pasive, pošto zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u odsustvu aktivnog tržišta.

Rukovodstvo Društva procjenjuje rizike i u slučajevima kada se ocijeni da vrijednost po kojoj se imovina vodi u poslovnim knjigama neće biti realizovana vrši ispravku vrijednosti.

Rukovodstvo Društva smatra da iznosi u priloženim finansijskim iskazima odražavaju vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

5. Prihodi od prodaje

	2017.	2016.
Prihodi od prodaje		
- Prihodi od prodaje usluga na domaćem tržištu	3.147.340	1.143.337
- Prihodi od prodaje usluga na inostranom tržištu	3.719.719	5.988.025
- Ostali poslovni prihodi	<u>-</u>	<u>323</u>
	<u>6.867.059</u>	<u>7.131.685</u>

6. Troškovi materijala

	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Troškovi goriva i maziva	204.475	130.545
Troškovi energije	9.502	20.309
Troškovi ostalog režijskog materijala i rezervnih djelova	122.737	156.647
Troškovi vode	59.762	44.005
	<u>396.476</u>	<u>351.506</u>

7. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi

	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Troškovi bruto zarada	3.511.007	3.620.805
Troškovi naknada upravnog odbora	7.161	15.437
Doprinosi na zarade na teret poslodavca	463.784	498.275
Troškovi prevoza	28.661	169.590
Troškovi dnevnica i troškova na službenim putovanjima	7.488	11.747
Troškovi ugovora o djelu	5.040	6.530
Troškovi otpremnina po socijalno m programu	470.338	1.511.219
Troškovi bonusa	223.582	-
Ostali lični rashodi	58.064	15.179
	<u>4.775.125</u>	<u>5.848.782</u>

8. Troškovi amortizacije i rezervisanja

	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Troškovi amortizacije		
- Troškovi amortizacije materijalne imovine (napomena 15)	1.459.830	1.374.070
- Troškovi amortizacije nematerijalne imovine (napomena 14)	84.824	2.188
Troškovi rezervacije za otpremnine i jubilarne nagrade (napomena 23)	3.948	1.749
	<u>1.548.602</u>	<u>1.378.007</u>

9. Ostali poslovni rashodi

	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Troškovi reklame i propagande	11.407	25.264
Troškovi premija osiguranja	203.099	216.470
Troškovi PTT usluga	34.759	35.380
Troškovi održavanja	126.779	123.574
Troškovi zakupa	8.178	1.072
Troškovi reprezentacije	20.307	12.481
Troškovi transportnih usluga	20.310	17.962
Troškovi advokatskih i drugih stručnih usluga	49.756	75.111
Troškovi operativnog lizinga – koncesije	736.457	450.000
Troškovi platnog prometa	18.363	13.988
Troškovi poreza	137.874	123.499
Troškovi komunalija	37.255	26.637
Drugi poslovni rashodi	140.408	125.472
	<u>1.544.952</u>	<u>1.246.910</u>

10. Finansijski prihodi

	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Prihodi od kamata	106.671	2.450
Pozitivne kursne razlike – transakcije sa povezanim pravnim licima <i>Global ports holding</i>	515.475	168.008
Pozitivne kursne razlike – ostale transakcije	611	581
	<u>622.757</u>	<u>171.039</u>

11. Finansijski rashodi

	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Rashodi kamata – povezana pravna lica (napomena 30)	579.144	397.189
Negativne kursne razlike – transakcije sa povezanim pravnim licima <i>Global ports holding</i>	94.525	290.521
Negativne kursne razlike – ostale transakcije	10.863	1.008
Rashodi kamata	26.180	51.046
	<u>710.712</u>	<u>739.764</u>

12. Ostali prihodi

	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Prihodi po osnovu naplate sumnjivih i spornih potraživanja (napomena 19)	165.023	2.257
Viškovi	1.056	1.109
Dobici od prodaje osnovnih sredstava	-	7.585
Prihodi od otpisanih obaveza	1.887	11.912
Prihodi po osnovu ukidanja rezervacija za otpremnine i jubilarne nagrade (napomena 23)	93	418.498
Prihodi od prodaje korisnog otpada	105.602	51.589
Ostali prihodi	28.016	30.500
	<u>301.677</u>	<u>523.450</u>

13. Ostali rashodi

	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Gubici od prodaje osnovnih sredstava	59.011	61.964
Gubici od otpisa zaliha	5.173	5.519
Troškovi ispravke sumnjivih i spornih potraživanja (napomena 19)	188.964	3.789
Troškovi otpisa sumnjivih i spornih potraživanja	366	13.587
Ostali rashodi	196	12.618
	<u>253.710</u>	<u>97.477</u>

14. Porez na dobitak

	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Tekući porez	-	-
Odloženi porez	108.510	40.538
Ukupno	<u>108.510</u>	<u>40.538</u>

Usaglašavanje pretpostavljenog poreza na dobit po finansijskim iskazima Društva i poreskom bilansu:

	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Gubitak prije oporezivanja	1.326.503	1.758.679
Poreska stopa 9%	119.385	158.281
Poreski efekti rashoda koji se ne priznaju u poreske svrhe	(62.063)	(2.982)
Neiskorišćeni poreski gubici	(195.525)	(195.837)
Ostalo	29.693	-
Ukupno	<u>(108.510)</u>	<u>40.538</u>

Poreska stopa korišćena za 2017. i 2016. godinu iznosi 9% i primjenjuje se na oporezivu dobit pravnih lica u Crnoj Gori, u skladu sa Zakonom o porezu na dobit.

d) Iznos gubitka po godinama

Godina	Iznos u EUR
2012	2.482.705
2013	734.506
2014	5.419.385
2015	2.634.289
2016	2.175.971
Ukupan iznos gubitka po poreskim prijavama	13.446.856
Gubitak 2017. godine po poreskoj prijavi	2.172.495

15. Nematerijalna ulaganja

	Nematerijalna ulaganja u pripremi	Nematerijalna ulaganja	Ukupno
Nabavna vrijednost			
Stanje, 1. januara 2016.	285.144	11.198	296.342
Nabavke u toku godine	117.391	39.343	156.734
Prenos	(349.290)	349.290	-
Otuđenja	(29.785)	-	(29.785)
Stanje, 31. decembra 2016.	23.460	399.831	423.291
Stanje, 1. januara 2017.	23.460	399.831	423.291
Nabavke u toku godine	18.200	-	18.200
Prenos	(41.660)	41.660	-
Stanje, 31. decembra 2017.	-	441.491	441.491
Ispravka vrijednosti			
Stanje, 1. januara 2016.	-	622	622
Amortizacija (napomena 7)	-	2.188	2.188
Stanje, 31. decembra 2016.	-	2.810	2.810
Stanje, 1. januara 2017.	-	2.810	2.810
Amortizacija (napomena 7)	-	84.826	84.826
Stanje, 31. decembra 2017.	-	87.636	87.636
Sadašnja vrijednost			
31. decembra 2017. godine	-	353.855	353.855
31. decembra 2016. godine	23.460	397.021	420.481

16. **Nekretnine, postrojenja i oprema**

	Zemljište	Građevinski objekti	Oprema	Ulaganja na tuđim sredstvima	Sredstva u pripremi	Ukupno
Nabavna vrijednost						
Stanje, 1. januara 2016.	5.360.331	53.869.236	4.409.619	-	368.692	64.007.878
Prenos sa nematerijalnih ulaganja	-	-	-	-	(41.668)	(41.668)
Nabavke u toku godine	-	-	-	-	3.691.709	3.691.709
Prenos	-	116.400	1.995.054	-	(2.111.454)	-
Otuđenja	-	(26.068)	(87.815)	-	(6.182)	(120.065)
Stanje, 31. decembra 2016.	5.360.331	53.959.568	6.316.858	-	1.901.097	67.537.854
Stanje, 1. januara 2017.	5.360.331	53.959.568	6.316.858	-	1.901.097	67.537.854
Prenos na zalihe	-	-	-	-	(50.000)	(50.000)
Nabavke u toku godine	-	-	-	-	5.529.095	5.529.095
Prenos sa sredstava u pripremi	-	340.567	6.813.536	118.407	(7.272.510)	-
Otuđenja	-	-	(230.178)	-	-	(230.178)
Stanje, 31. decembra 2017.	5.360.331	54.300.135	12.900.216	118.407	107.682	72.786.771
Ispravka vrijednosti						
Stanje, 1. januara 2016.	-	7.470.392	2.104.372	-	-	9.574.764
Amortizacija (napomena 7)	-	932.299	441.771	-	-	1.374.070
Otuđenja	-	(5.351)	(67.353)	-	-	(72.704)
Stanje, 31. decembra 2016.	-	8.397.340	2.478.790	-	-	10.876.130
Stanje, 1. januara 2017.	-	8.397.340	2.478.790	-	-	10.876.130
Amortizacija (napomena 7)	-	933.190	524.033	2.604	-	1.459.827
Otuđenja	-	-	(171.170)	-	-	(171.170)
Stanje, 31. decembra 2017.	-	9.330.530	2.831.653	2.604	-	12.164.787
Sadašnja vrijednost						
31. decembra 2017. godine	5.360.331	44.969.605	10.068.563	115.803	107.682	60.621.984
31. decembra 2016. godine	5.360.331	45.562.228	3.838.068	-	1.901.097	56.661.724

17. Ostali dugoročni finansijski plasmani

	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Dugoročni stambeni krediti dati zaposlenima	2.844.262	3.043.618
Ispravka vrijednosti stambenih kredita	(302.313)	(336.033)
	<u>2.541.949</u>	<u>2.707.585</u>

18. Zalihe

	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Potrošni materijal	146.961	147.499
Gorivo i mazivo i ostali materijali	15.956	17.538
Rezervni djelovi	480.414	432.489
Sitan inventar, alat, auto gume i HTZ oprema	13.354	18.014
	<u>656.685</u>	<u>615.540</u>
Dati avansi za zalihe i usluge	-	-
	<u>656.685</u>	<u>615.540</u>

19. Potraživanja

	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Potraživanja od kupaca:		
- u zemlji	1.433.192	846.773
- u inostranstvu	467.564	525.653
	<u>1.900.756</u>	<u>1.372.426</u>
Potraživanja od zaposlenih	2.608	7.880
Potraživanja od Fonda zdravstva	34.887	2.857
Druga kratkoročna potraživanja	-	3.000
	<u>1.938.251</u>	<u>1.386.163</u>
Minus: Obezbvredjenje vrijednosti	<u>(564.059)</u>	<u>(540.117)</u>
	<u>1.374.192</u>	<u>846.046</u>

Kretanja na ispravci vrijednosti potraživanja iz poslovnih odnosa u toku 2017. i 2016. godine prikazana su u sledećem pregledu:

	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Stanje na početku godine	540.117	538.585
Ispravka vrijednosti u toku godine (napomena 13)	188.964	3.789
Naplata u toku godine (napomena 12)	(165.022)	(2.257)
	<u>564.059</u>	<u>540.117</u>

20. **Kratkoročni finansijski plasmani**

	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Kratkoročni stambeni krediti dati zaposlenima	183.801	191.333
Ispravka vrijednosti stambenih kredita	(637)	(654)
	<u>183.164</u>	<u>190.679</u>

21. **Gotovinski ekvivalenti i gotovina**

	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Blagajna	2.033	5.656
Žiro računi	240.901	1.138.591
Devizni računi	124.036	21.167
Ostala novčana sredstva	100	-
	<u>367.070</u>	<u>1.165.414</u>

22. **Porez na dodatu vrijednost i AVR**

	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Akontativni porez na dodatu vrijednost	94.335	79.401
Razgraničeni troškovi osiguranja	174.892	145.993
	<u>269.227</u>	<u>225.394</u>

23. **Osnovni kapital**

	<u>31. decembar 2017</u>		<u>31. decembar 2016</u>	
	Iznos	%	Iznos	%
Global ports holding – simbol KOGE	35.240.497	49,46%	35.240.497	49,46%
Global ports holding – simbol KOTE	6.051.803	8,49%	6.051.803	8,49%
Fizička lica	22.698.018	31,86%	22.024.433	30,91%
Pravna lica	7.258.081	10,19%	7.931.666	11,13%
	<u>71.248.399</u>	<u>100,00%</u>	<u>71.248.399</u>	<u>100,00%</u>

24. Dugoročna rezervisanja

	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	70.740	76.366
	<u>70.740</u>	<u>76.366</u>

Kretanje na rezervisanjima u toku godine prikazano je u narednoj tabeli:

	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Početno stanje	76.366	610.058
Isplate u toku godine	(9.574)	(116.943)
Trošak dodatnih rezervisanja (napomena 8)	4.041	1.749
Prihod po osnovu ukidanja rezervacija (napomena 12)	(93)	(418.498)
Stanje, 31. decembra	<u>70.740</u>	<u>76.366</u>

Rezervisanja za naknade zaposlenima izvršena su na osnovu sadašnje vrijednosti očekivanih budućih isplata zaposlenima sa stanjem na dan 31. decembra 2017. godine po osnovu otpremnina za odlazak u penziju nakon ispunjavanja uslova.

Sadašnja vrijednost očekivanih budućih isplata za otpremnine utvrđena je u skladu sa pravilima aktuarske matematike. Tehničke osnove korišćene za obračunavanje sadašnje vrijednosti očekivanih budućih isplata uključuju primjenu:

- a) procijenjene stope rasta prosječne zarade od 2% i pretpostavljenog procenta ostanka radnika u Društvu do penzije,
- b) godišnje kamatne stope od 7% za diskontovanje očekivanih budućih isplata zaposlenima.

Dugoročne obaveze, odnosno rezervisanja po osnovu otpremnina za odlazak u penziju nakon ispunjavanja uslova, iskazane su po sadašnjoj vrijednosti očekivanih budućih isplata zaposlenima na dan 31. decembra 2017. godine.

25. Dugoročni krediti

	Godišnja kamatna stopa	Kredit	2017.	2016.
<i>Dugoročne obaveze</i>				
Crnogorska komercijalna banka AD, Podgorica	8,00%	600.000	-	128.029
Crnogorska komercijalna banka AD, Podgorica	8,20%	400.000	-	101.325
			-	229.354
Tekuće dospijeće dugoročnih obaveza				
			-	(229.354)
			-	-
			2017.	2016.
Tekuće dospijeće:				
- do jedne godine			-	229.354
- od jedne do dvije godine			-	-
- od dvije do tri godine			-	-
- od tri do četiri godine			-	-
- četiri do pet godine			-	-
- preko pet			-	-
			-	229.354

26. Ostale dugoročne obaveze

	2017.	2016.
Global Ports Holding pozajmica	16.346.983	10.773.401
Obaveze za koncesiju	1.602.500	1.300.000
	17.949.483	12.073.401

27. Kratkoročne finansijske obaveze

	2017.	2016.
Crnogorska komercijalna banka AD, Podgorica	-	755.500
	-	755.500
Tekuće dospijeće dugoročnih kredita		
	-	229.354
	-	984.854

28. Ostale kratkoročne obaveze i PVR

	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Obaveze za neto zarade	159.048	173.040
Obaveze za porez na dohodak fizičkih lica	25.389	29.168
Obaveze za doprinose na teret zaposlenog	65.960	74.762
Obaveze za doprinose na teret poslodavca	36.232	41.108
Obaveze za kamate	24.602	24.594
Obaveze za kamate povezanim pravnim licima	1.562.977	786.142
Obaveze za otpremnine	-	701.966
Pasivna vremenska razgraničenja	10.500	15.303
Ostale obaveze	25.465	35.507
	<u>1.910.173</u>	<u>1.881.590</u>

29. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda

	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Obaveze za porez na imovinu	-	42.840
Obaveze za porez i prerez na otpremnine	-	97.545
Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	6.042	3.292
Kratkoročni dio obaveze za koncesiju	207.720	50.000
	<u>213.762</u>	<u>193.677</u>

30. Obaveze iz poslovanja

	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
Obaveze prema povezanim pravnim licima		
- u inostranstvu (napomena 30)	-	96.500
	-	96.500
Obaveze prema dobavljačima		
- u zemlji	648.261	531.855
- u inostranstvu	240.571	260.042
	<u>888.832</u>	<u>791.897</u>
Primljeni avansi	29.709	102.646
	<u>918.541</u>	<u>991.043</u>

31. Transakcije sa povezanim licima

	<u>2017.</u>	<u>2016.</u>
i) Salda obaveza		
<i>Global ports holding (napomena 25)</i>	16.346.983	10.773.401
<i>Port Akdeniz (napomena 29)</i>	-	96.500
	<u>16.346.983</u>	<u>10.869.901</u>
Obaveza za kamate	1.562.977	786.142
Ukupno obaveze	<u>17.909.960</u>	<u>11.656.043</u>
ii) Salda rashoda		
<i>Troškovi kamata (napomena 11)</i>		
Global ports holding	<u>579.144</u>	<u>397.189</u>
Ukupno rashodi	<u>579.144</u>	<u>397.189</u>

32. Potencijalne obaveze

Protiv Društva se vodi 25 sudskih sporova iz radnih i imovinsko pravnih odnosa. Društvo smatra da po ovom osnovu ne može doći do odlivanja značajnijih sredstava, pa shodno navedenom finansijski iskazi ne sadrže korekcije po ovom osnovu.

Društvo vodi 45 sudskih sporova iz radnih i imovinsko pravnih odnosa protiv trećih lica. Budući da u ovoj fazi nije moguće procijeniti krajnji ishod navedenih sporova i da rukovodstvo Društva smatra da po ovom osnovu ne može doći do priliva značajnijih sredstava pa finansijski iskazi ne sadrže korekcije po ovom osnovu.

33. Događaji nakon datuma bilansa

Društvo je potpisalo ugovor o kreditu sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj (EBRD) dana 26. februara 2018. godine. Kredit nije korišćen do datuma izvještaja.

Detalji kredita su sledeći:

Iznos: EBRD se obavezuje da obezbijedi Društvu iznos ne veći od EUR 20 miliona.

Valuta: EUR

Način otplate: Društvo treba da otplaćuje kredit kako je navedeno u nastavku:

(i) 50% ukupnog iznosa neizmirenog kredita na početku prvog radnog dana nakon isteka perioda obaveze se otplaćuje u 20 jednakih kvartalnih rata na svaki datum plaćanja kamate (počevši od datuma plaćanja kamate koji dospijeva na, ili odmah nakon, datuma koji podrazumijeva drugu godišnjicu datuma potpisivanja Ugovora); kao i

(ii) Preostali dio od 50% ukupnog iznosa preostalog kredita, preostao na početku poslovanja prvog radnog dana nakon isteka perioda obaveze, trebao bi biti otplaćen na kraju dospijeća jednokratno na konačni datum dospijeća.

Period obaveze podrazumijeva period koji počinje na datum potpisivanja Ugovora i završava se na prvi od: 31. decembra 2019. i datuma obaveze EBRD da izvrši isplate po ovom sporazumu, u skladu sa uslovima iz Ugovora.

Marža: 4,25% godišnje prije datuma konačnog završetka projekta i 3,8% godišnje nakon datuma konačnog završetka projekta.

Bar, 16. maj 2018. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog iskaza

Eren Yeltekin

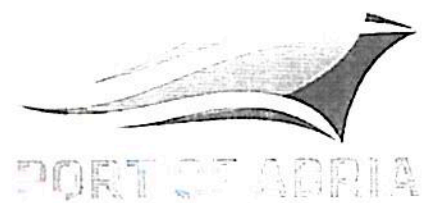
(M.P.)

Odgovorno lice

Sedal Kara

Izvještaj menadžmenta

Bar, mart 2018. godine

Izveštaj menadžmenta

Sadržaj:

1. KRATAK OPIS POSLOVNIH AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONE STRUKTURE.....	4
1.1. Opšte informacije o preduzeću - istorijat i razvoj kompanije	4
1.2. Osnovna/pretežna i pomoćne delatnosti poslovanja.....	4
1.3. Usluge u ponudi.....	5
1.4. Organizaciona struktura	6
1.5. Vlasništvo i struktura kapitala	7
1.6. Položaj na tržištu (matično tržište, region, analiza ponude i tražnje)	8
1.6.1 Rast poslovanja.....	9
1.6.2 Nove usluge	10
1.6.3 Broj korisnika usluga.....	10
1.7. Cilj.....	11
1.8. Misija	11
1.9. Vizija.....	12
2. ANALIZA FINANSIJSKOG POLOŽAJA I REZULTATA POSLOVANJA.....	12
2.1. Najznačajnije pozicije bilansa stanja	12
2.2. Najznačajnije pozicije bilansa uspeha.....	14
2.3. Racio pokazatelji.....	16
Pokazatelji likvidnosti	16
Pokazatelji zaduženosti	17
Pokazatelji ekonomičnosti.....	17
Pokazatelji profitabilnosti.....	18
2.4. Naturalni pokazatelji poslovanja	19
2.5. Informacije o članovima upravnih i nadzornih tijela	19
2.4.1. Skupština	19
2.4.2. Upravni odbor.....	21
2.4.3. Revizorski odbor	21
3. MJERE PORT OF ADRIA ŽIVOTNE SREDINE	22
3.1. Zaštita životne sredine.....	22
3.2. Politika Port of Adria životne sredine.....	23
3.3. Informacija o ulaganjima sa ciljem zaštite životne sredine	23
3.4. Usklađenost sa zakonskom regulativom	24

Izveštaj menadžmenta

3.5.	Zahtjevi UNDP.....	26
3.6.	Društvena - korporativna odgovornost.....	26
3.6.1.	Podrška kulturi i sportu (sponzorstva).....	26
3.6.2.	Doprinosi zdravstvu (donacije zdravstvenom sistemu).....	26
3.6.3.	Mladi talenti i obrazovanje (stipendije).....	26
4.	PLANIRANI BUDUĆI RAZVOJ.....	27
4.1.	Projekcija bilansa uspjeha.....	27
4.2.	Obračun amortizacije.....	27
4.3.	Kreditna zaduženost.....	28
5.	PODACI O AKTIVNOSTIMA ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA.....	29
6.	INFORMACIJE O OTKUPU SOPSTVENIH AKCIJA, ODNOSNO UDJELA.....	32
7.	POSLOVNE JEDINICE.....	32
8.	PODACI O FINANSIJSKIM INSTRUMENTIMA OD ZNAČAJA ZA PROCJENU FINANSIJSKOG POLOŽAJA I USPJEŠNOSTI POSLOVANJA.....	32
9.	CILJEVI I METODE ZA UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM.....	32
9.1.	Identifikacija rizika.....	33
9.2.	Analiza rizika.....	34
9.3.	Ocjenjivanje rizika.....	35
9.4.	Tretman rizika.....	35
10.	INFORMACIJE O IZLOŽENOSTI RIZICIMA CIJENA, KREDITNIM RIZICIMA, RIZICIMA LIKVIDNOSTI I RIZICIMA NOVČANOG TOKA.....	36
10.1.	Tržišni rizik.....	37
10.2.	Rizik likvidnosti.....	37
10.3.	Kreditni rizik.....	38
10.4.	Pravična (fer) vrijednost.....	38
11.	CILJEVI I POLITIKE U UPRAVLJANJU FINANSIJSKIM RIZICIMA, RIZICIMA I NEIZVJESNOSTIMA POSLOVANJA.....	42

1. KRATAK OPIS POSLOVNIH AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONE STRUKTURE

1.1. Opšte informacije o preduzeću - istorijat i razvoj kompanije

AD "Port of Adria" Bar (u daljem tekstu: "Društvo") osnovano je Odlukom o odvajanju uz osnivanje novog društva koju je donijela Skupština akcionara AD "Luka Bar" Bar dana 04.09.2009. godine. Odluka je donijeta na osnovu člana 22. Zakona o privrednim društvima ("Sl. list RCG", br. 80/2008, 40/2010, 36/2011 i 40/2011).

U skladu sa Zakonom o privrednim društvima Republike Crne Gore Društvo je registrovano u Centralnom registru Privrednog suda u Podgorici pod br. 4-0009050/001. Društvo je kao emitent hartija od vrednosti registrovano kod Komisije za hartije od vrednosti pod br. 499.

Organi upravljanja i rukovođenja Društvom su Skupština akcionara, kao najviši organ Društva, Odbor direktora kao organ upravljanja i rukovođenja Društvom, Izvršni direktor i sekretar Društva. Skupštinu akcionara čine svi vlasnici akcija, odnosno ovlašćeni predstavnici akcionara Društva.

Sjedište Društva je u Baru, Obala 13. jula bb.

1.2. Osnovna/pretežna i pomoćne delatnosti poslovanja

Osnovna djelatnost Društva je pretovar, utovar i istovar robe, skladištenje svih vrsta robe, skladištenje u slobodnim zonama i skladištenje u skladištima za opšte terete. Društvo može obavljati i druge djelatnosti u skladu sa svojim Statutom.

1.3. Usluge u ponudi

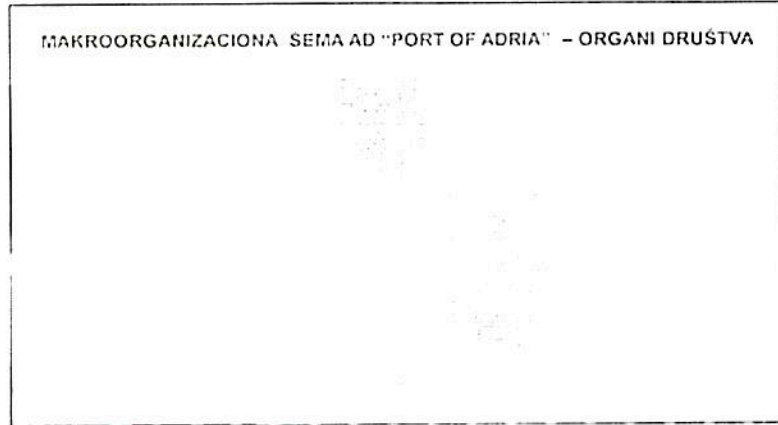
Kompanija obavlja sledeće djelatnosti:

- manipulacija teretom,
- skladištenje, rad skladišnih i stovarišnih objekata za sve vrste tereta,
- ostale prateće djelatnosti u saobraćaju - poslovi špredicije, rukovanje teretom, kao što su pakovanje, prepakivanje i mjerenje robe i drugo,
- održavanje i popravka motirnih vozila,
- inženjerske djelatnosti i tehničko savjetovanje,
- konsultanske aktivnosti u vezi sa poslovanjem i ostalim upravljanjem
- ostale usluge pripremanja i posluživanja hrane, poslovanje kantina u fabrikama, ustanovama
- spoljno-trgovinski poslovi, uvoz – izvoz iz oblasti registrovanih djelatnosti
- medunarodno agencijski poslovi,
- poslovi posredovanja u spoljno-trgovinskom prometu,
- zastupanje u prometu roba i usluga,
- zastupanje stranih firmi,
- konsignacioni poslovi,
- reeksport,
- usluge iz oblasti registrovanih djelatnosti,
- uslužne djelatnosti u vodenom saobraćaju,
- pomorski i priobalni prevoz putnika,
- pomorski i priobalni prevoz tereta,
- prevoz putnika unutrašnjim plovnim putevima,
- popravka metalnih proizvoda,
- usluge sistema obezbijedenja,
- uslužne djelatnosti u kopnenom saobraćaju,
- djelatnost vatrogasnih jedinica,
- proizvodnja električne energije,
- prenos električne energije i
- trgovina na veliko čvrstim, tečnim i gasovitim gorivima i sličnim proizvodima.

Izveštaj menadžmenta

1.4. Organizaciona struktura

U avgustu 2017. godine, usvojena na je nova sistematizacija i organizacija radnih mjesta.

Izveštaj menadžmenta

1.5. Vlasništvo i struktura kapitala

Struktura akcijskog kapitala registrovanog u Centralnoj depozitarnoj agenciji na dan 31. decembar 2017. godine je sledeća:

	Broj akcija	Nominalna vrijednost	% učešća po br. akcija
<i>Global ports holding - simbol KOH</i>	30,683,933	35,240,397	44,59
<i>Global ports holding - simbol KOH</i>	12,040,993	6,051,803	17,50
<i>Financijska</i>	19,763,185	22,698,018	28,72
<i>Poslovanje</i>	6,319,613	7,258,081	9,18
	68,807,729	71,248,399	100

Inicijalni akcijski kapital Društva formiran prilikom osnivanja istog, ukupne nominalne vrijednosti od EUR 65.196.596, podijeljen je u 56.766.736 običnih akcija nominalne vrijednosti od EUR 1,1485 za jednu akciju.

Tokom 2011. godine izvršeno je povećanje akcijskog kapitala Društva u formi zatvorene emisije akcija u korist Države Crne Gore. Ukupna nominalna vrijednost ove emisije iznosila je EUR 6.051.803, i istom je emitovano 12.040.993 akcija nominalne vrijednosti od po EUR 0,5026. Sve akcije Društva su obične i u dematerijalizovanom obliku, registrovane u Centralnoj depozitarnoj agenciji. Navedeno povećanje akcijskog kapitala sprovedeno je konverzijom obaveza Društva prema Vladi CG po osnovu novčanih sredstava dobijenih od iste za isplatu otpremnina višku zaposlenih, u ulog Vlade u kapital Društva.

Ugovorom o kupoprodaji 62,09% državnog kapitala u Društvu od 15.11.2013. godine kompanija Global Liman Isletmeleri Anonim Sirketi iz Istanbula, Turska (Global Ports Holding) postala je većinski vlasnik Društva.

1.6. Položaj na tržištu (matično tržište, region, analiza ponude i tražnje)

Port of Adria predstavlja sistem čije funkcionisanje zahtijeva potpunu integraciju u logistički lanac da bi u potpunosti ostvarivao svoju funkciju. Efikasnost i kvalitet usluge, zahtijeva adekvatnu infrastrukturu, suprastrukturu i opremu, adekvatne veze s ostalim transportnim granama.

Port of Adria zbog svog geografskog položaja, predstavlja najbližu vezu zemalja srednje i jugoistočne Evrope sa Sredozemljem kao i najbližu vezu južne Italije sa jugoistočnom Evropom. Samim tim ona ima veoma povoljne uslove za opsluživanje robnih tokova generisanih na gravitacionom području, a naročito, sa aspekta intenziteta, opsluživanje tranzitnih robnih tokova.

Gravitaciono područje umnogome zavisi od postojeće mreže saobraćajnica. U regionu Port of Adria, sa prostornog stanovišta, moguće je izdvojiti:

- a) područje Crne Gore gdje se generišu ciljni i izvorni robni tokovi;
- b) područje Srbije;
- c) područje zemalja u regionu (Kosovo, Bosna i Hercegovina, dio Makedonije, Mađarske, Rumunije).

Na području *(b)* i *(c)* se generišu tranzitni robni tokovi. Područje *(a)* i *(b)* čine užu gravitacionu zonu čije je robne tokove opravdano realizovati preko Port of Adria dok područje *(c)* čini širu gravitacionu zonu gdje postoje robni tokovi koje je moguće realizovati preko Port of Adria.

Analizom vrijednosti ostvarenog obima prometa tereta u Port of Adria poslednjih godina, u odnosu na projektovani kapacitet 2,5 miliona tona generalnog tereta i 150.000 TEU jedinica godišnje, pokazuje nizak stepen iskorišćenja kapaciteta ove kompanije. Slabi stepen iskorišćenja kapaciteta Port of Adria je rezultat uticaja brojnih i raznovrsnih faktora:

- Privredno ozdravljenje gravitacionog područja koje ima uticaja i na potencijal tog tržišta;
- Usporena izgradnja i modernizacija saobraćajne infrastrukture koja povezuje Bar sa regionom;

Izveštaj menadžmenta

- Izostanak prisustva većih intermodalnih operatera u regionu koji bi privukli značajnije intermodalne tokove;
- Izostanak primjene programa Marco Pollo II, što je uslovalo izostanak planiranih intermodalnih tokova preko transportnog sistema Crne Gore;
- Modernizacija Luke Kopar i Luke Rijeka, koje su nakon toga u značajnoj mjeri izvršile marketinški pritisak na gravitaciono područje Srbije i Madarske;
- Intenziviranje izgradnje koridora VIII i njegova povezanost sa Lukom Drač uticalo je na preraspodjelu robnih tokova sa prostora Kosova i Makedonije ka ovoj luci.

1.6.1 Rast poslovanja

Dugogodišnje iskustvo u pretovarnoj djelatnosti i izuzetno povoljan, pomorsko-geografski položaj, prednosti kapaciteta kompanije, koji se ogledaju prvenstveno u velikom skladišnom prostoru za skladištenje kontejnera i generalnih tereta, čine faktore privlačenja i uspjeha u realizaciji poslovnih aranžmana sa vodećim uvoznicima i izvoznicima regiona. Blizina transšipment centara, frekventne kontejnerske linije, poznavanje procedura shodno međunarodnim pravilima i uzansama, aktivnosti Slobodne zone mnogobrojne su prednosti i šanse za buduće projekte i razvojne planove.

Port of Adria svoje najbolje marketinške mogućnosti vidi u pretovaru kontejnera i kontejnerizovanog tereta, zatim generalnih tereta: metala (aluminijum, koilsevi), cementa, grade, projektnih tereta ali teži i ka povećanju prometa svih drugih vrsta generalnih tereta. Cilj je povećati obim prometa i privući novi teret sa postojećih tržišnih niša (Srbija, Kosovo, BiH) ali i proširiti i osvojiti nove tržišne niše šireg gravitacionog područja (dio Makedonije, Madarske, Rumunija), što je od vitalnog značaja za potpunije korišćenje postojećih kapaciteta Port of Adria i proširenje istih.

Potencijal svakog tržišta može se povećavati ili smanjivati zavisno od različitih faktora kao što su, BDP, populacija, industrijski kapaciteti i sl.

Planiranje aktivnosti u vezi sa povećanjem prometa kontejnera putem osvajanja novih tržišta treba sprovoditi uzimajući u obzir potražnju potencijalnih tržišta kontejnera u širem zaleđu koja su u tijesnoj vezi sa troškovima kopnenog saobraćaja i unutrašnjim vremenom transporta, koji trenutno nije povoljan za Port of Adria u odnosu na susjedne luke Kopar, Rijeka i Drač.

Izveštaj menadžmenta

1.6.2 Nove usluge

- ✓ Usluge brodovima na kružnim putovanjima (kruzeri)
- ✓ Nove kontejnerske linije
- ✓ Stanica za frigo kontejnere
- ✓ Kondicionirana skladišta za smrznuti program (voće i povrće)
- ✓ Distributivni centar za različite vrste roba
- ✓ Pretovar i skladištenje teških koleta i specijalnih projektnih tereta

1.6.3 Broj korisnika usluga

Bazu korisnika Port of Adria (platioci za pružene usluge) čini preko 130 kompanija. Port of Adria ima ugovorne odnose sa kontejnerskim brodarima, logističarima, špediterima i uvoznicima/izvoznicima. Preko logističara i špeditera Port of Adria pruža usluge svim uvoznicima/izvoznicima koji poslove ugovaraju sa logističarima/špediterima.

U skladu sa uslugama, razlikujemo tehnološke postupke koji se odnose na rad sa kontejnerima i rad sa generalnim teretima. U okviru istih, a u zavisnosti od vrste manipulacije, slijedi veći broj različitih tehnoloških postupaka. Osnovna podjela jeste na direktne i indirektno manipulacije, gdje ova druga podrazumijeva ticanje lučkog skladišta.

Različitost – raznorodnost tehnologija se ogleda i u vrsti pakovanja (paleta, sling, vez, pojedinačni komadni teret...) koji takode definiše specifičnost samog tehnološkog postupka.

Tehnološki elementi: neposredni izvršioци (lučki radnici + rukovaoci sredstava mehanizacije) čine tehnologiju heterogenom, sa aspekta kvalifikacione strukture, radne sposobnosti i vještina.

Sledeći element tehnologija rada jesu sredstva mehanizacije, uz zahtjev optimalnog, efektivnog i efikasnog pristupa.

Treći element tehnologija su manipulativne površine-lokacije rada.

Izveštaj menadžmenta

Dakle, uslijed brojne različitosti usluga koje naša Kompanija pruža (pretovar, skladištenje) uz usluge izvođenja dodatnih radnji na samoj robi (npr. sortiranje, vezivanje, vaganje, ...), različitost i raznorodnost tehnologija dolazi još više do izražaja. Stoga je aktivnost vezana za analitički pristup tehnologijama rada (analiza elemenata tehnologija, izvršenja rada u cilju identifikovanja kritičnih faza izvršenja manipulacija sa teretima, te određivanja osnovnih pravaca unapređenja tehnologija rada kao i stvaranje podloga za analizu nastalih troškova, veoma bitna aktivnost koja mora biti stalna.

Svi tehnološki postupci su podložni kontinuiranom praćenju koji predstavlja skup i redosled radnji pri izvođenju propisanih tehnologija rada kao i pristup rješavanju novonastalih tehnoloških zahtjeva. Uvođenje u proces pretovara novih sredstava mehanizacije: mobilne dizalice, kontejnerskog kрана, pretovarnih dizalica, resch stackera i dr.) zahtijeva i propisivanje novih tehnoloških postupaka. Tehnologije rada su sveobuhvatne i odnose se na resurse: ljudske, sredstva mehanizacije kao i na potreban lučki alat namijenjen za određenu tehnološku varijantu rada. Tehnologije pri radu sadrže propisane mjere, sigurnosti i bezbjednosti.

1.7. Cilj

Stalno unapređenje ponude i usluga. Cilj je da udružujući se sa strateškim partnerima pokrećemo nove usluge i planiramo investicije u nove projekte.

1.8. Misija

Port of Adria je posvećena pružanju visoko kvalitetne, pouzdane i brze usluge; fokusirana na razvoj i primjenu najviših međunarodnih poslovnih standarda i efikasne i efektivne tehnologije; usmjerena ka održivom rastu i stvaranju vrijednosti za sve akcionare; prepoznata po svojim vrijednostima, i rastućem povjerenju i lojalnosti svojih korisnika usluga; prepoznatljiva po svom proaktivnom pristupu u cilju stvaranja dinamičnog radnog okruženja, spajajući znanje, iskustvo i motivaciju i timski rad.

Izveštaj menadžmenta

1.9. Vizija

Vizija AD „Port of Adria“ Bar je da postane najveća i najmodernija luka u južnom Jadranu i distributivni centar za regiju Balkana, obezbjeđujući visok kvalitet i najviše standarde u svakom aspektu pružanja usluga.

2. ANALIZA FINANSIJSKOG POLOŽAJA I REZULTATA POSLOVANJA

2.1. Najznačajnije pozicije bilansa stanja

ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI - BILANS STANJA

POZICIJA	Redni Broj	2014	2015	2016	2017
A K T I V A					
A. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	001				
B. STALNA IMOVINA (003+004+005+009)	002	57.643.850 €	57.781.535 €	59.789.791 €	63.517.788 €
I. GOODWILL	003				
II. NEMATERIJALNA ULAGANJA	004	21.959 €	293.395 €	420.481 €	353.855 €
III. NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOŠKA SREDSTVA (006+007+008)	005	54.420.251 €	54.433.114 €	56.661.725 €	60.621.984 €
1. Nekretnine, postrojenja i oprema	006	54.420.251 €	54.433.114 €	56.661.725 €	60.621.984 €
2. Investicione nekretnine	007				
3. Biološka sredstva	008				
IV. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (010+011+012)	009	3.201.640 €	3.055.026 €	2.707.585 €	2.541.949 €
1. Učešća u kapitalu	010				
2. Učešća u kapitalu koja se vrednuju metodom učešća	011				
3. Ostali dugoročni finansijski plasmani	012	3.201.640 €	3.055.026 €	2.707.585 €	2.541.949 €
C. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	013				
D. STALNA SREDSTVA NAMENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO	014				
E. OBRTNA SREDSTVA	015	1.575.679 €	2.210.882 €	3.043.071 €	2.850.338 €
I. ZALIHE	016	584.689 €	605.860 €	615.540 €	656.685 €
II. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA, PLASMANI I GOTOVINA (018 do 022)	017	990.990 €	1.605.022 €	2.427.531 €	2.193.653 €
1. Potraživanja	018	738.800 €	1.169.294 €	846.045 €	1.374.192 €
2. Potraživanja za više plaćeni porez na dobitak	019				
3. Kratkoročni finansijski plasmani	020			190.679 €	183.164 €
4. Gotovinski ekvivalenti i gotovina	021	60.205 €	173.322 €	1.165.414 €	367.070 €
5. Porez na dodatu vrijednost i AVR	022	191.985 €	262.406 €	225.393 €	269.227 €

Izveštaj menadžmenta

F. UKUPNA AKTIVA (001+002+013+014+015)	023	59.219.529 €	59.992.417 €	62.832.862 €	66.368.126 €
	PASIVA				
A. KAPITAL (102 do 109)	101	51.035.803 €	48.282.584 €	46.483.368 €	45.048.355 €
I. OSNOVNI KAPITAL	102	71.273.399 €	71.273.399 €	71.248.399 €	71.248.399 €
II. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	103				
III. REZERVE	104			25.000 €	25.000 €
IV. POZITIVNE REVALORIZACIONE REZERVE I NEREALIZOVANI DOBICI	105				
V. NEGATIVNE REVALORIZACIONE REZERVE I NEREALIZOVANI GUBICI	106				
VI. NERASPOREDJENA DOBIT	107				
VII. GUBITAK	108	-20.237.596 €	-22.990.815 €	-24.790.031 €	-26.225.044 €
VIII. OTKUPLJENE SOPSTVENE AKCIJE I OTKUPLJENI SOPSTVENI UDJEI	109				
B. DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE (111+112)	110	5.666.095 €	8.265.628 €	12.149.767 €	18.020.223 €
I. DUGOROČNA REZERVISANJA	111	587.801 €	610.058 €	76.366 €	70.740 €
II. DUGOROČNE OBAVEZE (113+114)	112	5.078.294 €	7.655.570 €	12.073.401 €	17.949.483 €
1. Dugoročni krediti	113	476.978 €	241.652 €		
2. Ostale dugoročne obaveze	114	4.601.316 €	7.413.918 €	12.073.401 €	17.949.483 €
C. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	115	78.406 €	108.025 €	148.563 €	257.072 €
D. KRATKOROČNA REZERVISANJA I KRATKOROČNE OBAVEZE (117+124)	116	2.439.225 €	3.336.180 €	4.051.164 €	3.042.476 €
I. KRATKOROČNE OBAVEZE (118 do 123)	117	2.439.225 €	3.336.180 €	4.051.164 €	3.042.476 €
1. Kratkoročne finansijske obaveze	118	645.244 €	853.731 €	984.854 €	
2. Obaveze po osnovu sredstava namijenjenih prodaji	119				
3. Obaveze iz poslovanja	120	331.959 €	869.368 €	991.043 €	918.541 €
4. Ostale kratkoročne obaveze i PVR	121	765.300 €	1.227.026 €	1.881.589 €	1.910.173 €
5. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda	122	696.722 €	386.055 €	193.678 €	213.762 €
6. Obaveze po osnovu poreza na dobit	123				
II. KRATKOROČNA REZERVISANJA	124				
E. UKUPNA PASIVA (101+110+115+116)	125	59.219.529 €	59.992.417 €	62.832.862 €	66.368.126 €

2.2. Najznačajnije pozicije bilansa uspjeha

ISKAZ O UKUPNOM REZULTATU - BILANS USPJEHA

Redni broj	Pozicija	Redni Broj	2014	2015	2016	2017
I	POSLOVNI PRIHODI (202 do 206)	201	7.037.049 €	8.006.734 €	7.209.278 €	6.978.640 €
1	Prihodi od prodaje	202	6.975.308 €	7.685.003 €	7.131.685 €	6.867.059 €
2	Prihodi od aktiviranja učinaka i robe	203				
3	Povećanje vrijednosti zaliha učinaka	204				
4	Smanjenje vrijednosti zaliha učinaka	205				
5	Ostali poslovni prihodi	206	61.741 €	321.731 €	77.593 €	111.581 €
II	POSLOVNI RASHODI (208 do 212)	207	11.782.307 €	10.031.499 €	8.825.206 €	8.265.155 €
1	Nabavna vrijednost prodane robe	208	15.073 €	4.523 €		
2	Troškovi materijala	209	368.546 €	404.023 €	351.506 €	396.476 €
3	Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	210	8.855.339 €	6.772.618 €	5.848.781 €	4.775.125 €
4	Troškovi amortizacije i rezervisanja	211	1.375.778 €	1.372.145 €	1.378.007 €	1.548.602 €
5	Ostali poslovni rashodi	212	1.167.571 €	1.478.190 €	1.246.912 €	1.544.952 €
A	POSLOVNI REZULTAT (201-207)	213	-4.745.258 €	-2.024.765 €	-1.615.928 €	-1.286.515 €
I	FINANSIJSKI PRIHODI	214	410 €	300.724 €	171.039 €	622.757 €
II	FINANSIJSKI RASHODI	215	630.022 €	1.134.129 €	739.764 €	710.712 €
B	FINANSIJSKI REZULTAT (214 - 215)	216	-629.612 €	-833.405 €	-568.725 €	-87.955 €
I	OSTALI PRIHODI	217	67.215 €	305.262 €	523.450 €	301.677 €
II	OSTALI RASHODI	218	478.088 €	170.692 €	97.476 €	253.710 €
C	REZULTAT IZ OSTALIH AKTIVNOSTI (217-218)	219	-410.873 €	134.570 €	425.974 €	47.967 €
D	REZULTAT IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRIJE OPOREZIVANJA (213+216+219)	220	-5.785.743 €	-2.723.600 €	-1.758.679 €	-1.326.503 €
E	NETO REZULTAT POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO	221				
F	REZULTAT PRIJE OPOREZIVANJA (220+221)	222	-5.785.743 €	-2.723.600 €	-1.758.679 €	-1.326.503 €
G	DRUGE STAVKE REZULTATA /POVEZANE SA KAPITALOM/ (224 do 228)	223	0 €	0 €	0 €	0 €
1	Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu fin. sredstava raspoloživih za prodaju	224				
2	Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu nekretnina, postrojenja, opreme	225				
3	Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu učešća u kapitalu pridr. društava	226				
4	Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu aktuarskih dobitaka (ili gubitaka)	227				
5	Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu hedžinga tokova gotovine	228				
H	PORESKI RASHOD PERIODA (230+231)	229	12.566 €	29.619 €	40.538 €	108.510 €
1	Tekući porez na dobit	230				
2	Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda	231	12.566 €	29.619 €	40.538 €	108.510 €
I	NETO REZULTAT (222+223-229)	232	-5.798.309 €	-2.753.219 €	-1.799.217 €	-1.435.013 €

Izveštaj menadžmenta

J	ZARADA PO AKCIJI	
1	Osnovna zarada po akciji	233
2	Umanjena (razvodnjena) zarada po akciji	234

Izveštaj menadžmenta

2.3. Racio pokazatelji

Racio analiza predstavlja osnovni instrument za procjenu finansijske pozicije i potencijala preduzeća. Stavljanjem u odnos logički povezanih cjelina iz finansijskih izvještaja (Bilans stanja i Bilans uspjeha), dolazi se do rezultata uspostavljenih relacija koji za cilj imaju ocjenu stanja i aktivnosti preduzeća.

Pokazatelji likvidnosti

<i>Koeficijent trenutne likvidnosti</i>	2014	2015	2016	2017
<i>Novac i novčani ekvivalenti</i>	60.205	173.322	1.165.414	367.070
<i>Kratkoročne obaveze</i>	2.439.225	3.336.180	4.051.164	3.042.476
<i>Novac i novčani ekvivalenti / Kratkoročne obaveze</i>	0,02	0,05	0,29	0,12

<i>Tekuća likvidnost</i>	2014	2015	2016	2017
<i>Angažovana obrtna sredstva</i>	1.575.679	2.210.882	3.043.071	2.850.338
<i>Kratkoročne obaveze</i>	2.439.225	3.336.180	4.051.164	3.042.476
<i>Angažovana obrtna sredstva / Kratkoročne obaveze</i>	0,65	0,66	0,75	0,94

<i>Koeficijent ubrzane likvidnosti</i>	2014	2015	2016	2017
<i>atkorodna potraživanja, plasmani i gotovina</i>	990.990	1.605.022	2.427.531	2.850.338
<i>atkorodne obaveze</i>	2.439.225	3.336.180	4.051.164	3.042.476
<i>atkorodna potraživanja, plasmani i gotovina / Kratkoročne obaveze</i>	0,41	0,48	0,60	0,94

<i>Koeficijent finansijske stabilnosti</i>	2014	2015	2016	2017
<i>Stalna imovina</i>	57.643.850	57.781.535	59.789.791	63.517.788
<i>Kapital</i>	51.035.803	48.282.584	46.483.368	45.048.355
<i>Dugoročne obaveze</i>	5.078.294	7.655.570	12.073.401	17.949.483
<i>Stalna imovina / (Kapital + Dugoročne obaveze)</i>	1,03	1,03	1,02	1,01

Izveštaj menadžmenta

Pokazatelji zaduženosti

<i>Koeficijent zaduženosti</i>	2014	2015	2016	2017
<i>Ukupne obaveze</i>	7.517.519	10.991.750	16.124.565	20.991.959
<i>Ukupna imovina</i>	59.219.529	59.992.417	62.832.862	66.368.126
<i>Ukupne obaveze / Ukupna imovina</i>	0,13	0,18	0,26	0,32

<i>Koeficijent finansijskog leveridža</i>	2014	2015	2016	2017
<i>Ukupne obaveze</i>	7.517.519	10.991.750	16.124.565	20.991.959
<i>Ukupan kapital</i>	51.035.803	48.282.584	46.483.368	45.048.355
<i>Ukupne obaveze / Ukupan kapital</i>	0,15	0,23	0,35	0,47

<i>Faktor zaduženosti</i>	2014	2015	2016	2017
<i>Ukupne obaveze</i>	7.517.519	10.991.750	16.124.565	20.991.959
<i>Neraspoređena dobit + Amortizacija</i>	1.375.778	1.372.145	1.378.007	1.548.600
<i>Ukupne obaveze / (Neraspoređena dobit + Amortizacija)</i>	5,46	8,01	11,70	13,62

Pokazatelji ekonomičnosti

<i>Ekonomičnost poslovanja</i>	ukupnog	2014	2015	2016	2017
<i>Ukupni prihodi</i>		7.104.674	8.612.720	7.903.767	7.903.074
<i>Ukupni rashodi</i>		12.890.417	11.336.320	9.662.446	9.229.577
<i>Ukupni prihodi / Ukupni rashodi</i>		0,55	0,76	0,82	0,86

<i>Ekonomičnost redovnog poslovanja</i>	2014	2015	2016	2017
<i>Poslovni prihodi</i>	7.037.049	8.006.734	7.209.278	6.978.640
<i>Poslovni rashodi*</i>	7.237.312	7.347.386	7.278.296	6.824.425
<i>Poslovni prihodi / Poslovni rashodi</i>	0,97	1,09	0,99	1,02

* Poslovni rashodi su prikazani bez troškova Socijalnog programa, isplacene razlike zarade iz prethodnih perioda, Koncesije i ostalih troškova

Izveštaj menadžmenta

Pokazatelji profitabilnosti

	2014	2015	2016	2017
<i>Poslovni prihodi</i>	6.976.451	7.703.918	7.131.684	6.786.557
<i>Poslovni rashodi</i>	5.956.316	6.132.235	5.395.867	5.202.688
EBITDA	1.020.134	1.571.683	1.735.817	1.583.868
<i>Amortizacija</i>	1.222.384	1.293.884	1.376.254	1.544.656
<i>Ostali prihodi</i>	28.589	498.603	502.831	207.617
<i>Ostali rashodi*</i>	5.021.098	2.854.805	2.081.763	1.510.417
<i>Rezultat iz aktivnosti finansiranja</i>	(590.983)	(645.196)	(539.309)	(62.917)
<i>Odloženi porez</i>	(12.566)	(29.619)	(40.538)	(108.510)
Neto rezultat	(5.798.308)	(2.753.218)	(1.799.216)	(1.435.013)

*Ostali rashodi sadrže troškove socijalnog programa, koncesije, isplacene razlike zarade iz prethodnog perioda i ostale troškove koji nisu nastali iz redovnog poslovanja

Izveštaj menadžmenta

2.4. Naturalni pokazatelji poslovanja

Tokom 2017. godine AD "Port of Adria" je pružila usluge za ukupno 219 brodova.

Sa ovih brodova obradeno je 49.282 TEU i 213.207 tona generalnih tereta.

Pregled utovara i istovara je dat u nastavku.

	2016	2017
<i>Generalni tereti (Utovar)</i>	<i>27.765</i>	<i>132.511</i>
<i>Generalni tereti (Istovar)</i>	<i>54.419</i>	<i>80.696</i>
<i>Generalni tereti (Ukupno)</i>	<i>82.183</i>	<i>213.207</i>

2.5. Informacije o članovima upravnih i nadzornih tijela

2.4.1. Skupština

Skupština akcionara je najviši organ Društva.

Skupština akcionara Društva ima isključivo pravo da:

1. Donosi Statut i odlučuje o izmjenama statuta;
2. Bira i razrješava članove Odbora direktora;
3. Imenuje i razrješava revizora Društva;
4. Imenuje i razrješava likvidatora;
5. Odlučuje o politici naknada i o naknadama članova Odbora direktora;
6. Usvaja godišnje finansijske iskaze i izvještaj o poslovanju Društva;
7. Donosi odluku o raspolaganju imovinom Društva (kupovini prodaji, zakupu, zamjeni, sticanju ili na drugi način raspolaganju), čija je vrijednost veća od 20% knjigovodstvene vrijednosti imovine Društva (imovina velike vrijednosti);
8. Donosi odluku o raspodjeli profita;

Izveštaj menadžmenta

9. Povećava ili smanjuje kapital Društva utvrđen Statutom, zamjenjuje akcije jedne klase akcijama druge;
10. Donosi odluku o dobrovoljnoj likvidaciji Društva, restrukturiranju ili podnošenju predloga za pokretanje stečajnog postupka;
11. Odobrava procjenu nenovčanih uloga;
12. Odobrava zaključivanje ugovora u vezi sa kupovinom imovine od osnivača ili većinskog akcionara Društva u svim slučajevima kada isplata prevazilazi 1/10 kapitala Društva utvrđenog Statutom,
13. Donosi Odluku o izdavanju obveznica, odnosno zamjenjivih obveznica, ili drugih zamjenjivih hartija od vrijednosti;
14. Ograniči ili ukine prioritarno pravo akcionara da upišu akcije ili steknu zamjenjive obveznice, uz saglasnost 2/3 većine glasova akcionara na koje se ta odluka odnosi;
15. Na zahtjev Odbora direktora razmatra pitanja iz njegove nadležnosti koja se odnose na poslovanje Društva;
16. Donosi Poslovnik o svom radu, usvaja izvještaj o izvršenoj reviziji finansijskog izvještaja, odlučuje i o drugim pitanjima koja prema zakonu spadaju u nadležnost Skupštine.

Pregled 10 najvećih akcionara na dan 31.12.2017 godine za simbole KOTE i KOGE:

Simbol KOTE

Rb	Ime i Prezime / Naziv	Adresa	Grad	Država	Broj akcija
1	GLOBAL PORTS HOLDING	Rihtim Cad. No:51 Karakoy	ISTANBUL	Turska	12.040.993

Simbol KOGE

Rb	Ime i Prezime / Naziv	Adresa	Grad	Država	Broj akcija
1	GLOBAL PORTS HOLDING	Rihtim Cad. No:51 Karakoy	ISTANBUL	Turska	30,683,933
2	CRNOGORSKA KOMERCIJALNA BANKA A.D/CK - Zbirni kastodi račun 1	Ul. Moskovska bb	PODGORICA	Crna Gora	1,470,873
3	Otvoreni investicioni fond "HLT Fond"- u postupku transformacije	Bul. Svetog Petra Cetinjskog	PODGORICA	Crna Gora	943,893
4	ERSTE BANK A.D/EK - Zbirni kastodi racun 1	Studentska	PODGORICA	Crna Gora	751,976

Izveštaj menadžmenta

5	Otvoreni investicioni fond "TREND"	Studentska	PODGORICA	Crna Gora	727,958
6	SIG DOO	Bulevar Džordža Vašingtona	Podgorica	Crna Gora	672,514
7	BULL AND BEAR BROKER,DILER, INVEST. SAVJETNIK	Bul. Mihaila Lalića	PODGORICA	Crna Gora	656,085
8	ČELEBIĆ RAJKO	Obala N.Kovačevića 21	HERCEG NOVI	Crna Gora	349,506
9	GAZIVODA NIKOLA	MAHALA BB	PODGORICA	Crna Gora	308,914
10	NOVAK ALEŠ	SLATINA V ROŽNI DOLINI 16F	3201 ŠMARTNO V ROŽNI DOLINI	Slovenija	290,033

2.4.2. Upravni odbor

Shodno članu 35. Statuta kompanije, odbor direktora je organ upravljanja i rukovodjenja Društva čije odluke izvršavaju Izvršni direktor i Sekretar Društva.

Skupština akcionara bira i razrješava članove Odbora direktora.

Odbor direktora Društva ima 5 (pet) članova.

Pozicija

Predsjednik Odbora Direktora

Član Odbora Direktora

Član Odbora Direktora

Član Odbora Direktora

Član Odbora Direktora

Menadžment

V.D. Sekretar

Izvršni direktor

Ime i prezime

Emre Sayin

Mehmet Kutman

Serdar Kirmaz

Aysegul Bensef

Dragana Radević

Dejan Rešetar

Sedat Kara

2.4.3. Revizorski odbor

Revizorski odbor se imenuje na period od 1 godine i ima 3 (tri) člana.

Članovi revizorskog odbora su navedeni u nastavku.

Global Ports Holding, Izvršni finansijski direktor

Global Ports Holding, IFRS i menadžer kontrolinga

Ime i prezime

Ferdağ Ildır

Cinar Mizrak

3. MJERE PORT OF ADRIA ŽIVOTNE SREDINE

Životna sredina je prostor, odnosno prirodno okruženje, vazduh, zemljište, voda i more, biljni i životinjski svijet, pojave i djelovanja: klima, jonizujuća i nejonizujuća zračenja, buka i vibracije, kao i okruženje koje je stvorio čovjek: gradovi i druga naselja, kulturno-istorijska baština, infrastrukturni, industrijski i drugi objekti.

3.1. Zaštita životne sredine

AD „Port of Adria“ vodi svoju politiku ekološki svjesno i angažovano, u skladu sa Zakonom o životnoj sredini ("Službeni list Crne Gore", br. 052/16 od 09.08.2016) i Zakonom o procjeni uticaja na životnu sredinu ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 080/05 od 28.12.2005, Službeni list Crne Gore", br. 040/10 od 22.07.2010, 073/10 od 10.12.2010, 040/11 od 08.08.2011, 027/13 od 11.06.2013, 052/16 od 09.08.2016).

U skladu sa članom 9 Zakona o životnoj sredini, obavljamo sledeće aktivnosti na obezbijedenju Port of Adria životne sredine:

- Održivo korišćenje prirodnih resursa, dobara i energije;
- Uvođenje energetski efikasnijih tehnologija i korišćenje obnovljivih prirodnih resursa;
- Upotreba proizvoda, procesa, tehnologija koji manje ugrožavaju životnu sredinu;
- Preduzimanje mjera prevencije i otklanjanja posljedica ugrožavanja i štete po životnu sredinu;
- Kontrola aktivnosti i rada postrojenja koja mogu predstavljati rizik ili prouzrokovati opasnost po životnu sredinu i zdravlje ljudi;
- Druge mjere u skladu sa zakonom.

Kao društveno odgovorno preduzeće, sve aktivnosti planiramo i sprovodimo na način da:

Izveštaj menadžmenta

- Prouzrokuju najmanju moguću promjenu u životnoj sredini, odnosno da predstavljaju najmanji mogući rizik po životnu sredinu i zdravlje ljudi.
- Smanjimo opterećenje prostora i potrošnje sirovina i energije u izgradnji, kao i u proizvodnji, distribuciji i upotrebi.
- Uključimo mogućnost reciklaže, spriječimo ili ograničimo uticaj na životnu sredinu na samom izvoru zagađenja;
- Kada nije sigurno kakve posljedice može prouzrokovati eventualni zahvat, sprovodimo sve raspoložive procedure za ocjenu očekivanih uticaja i odgovarajuće mjere, kako bi se izbjegle negativne posljedice po zdravlje ljudi i životnu sredinu.

3.2. Politika Port of Adria životne sredine

S obzirom da je u toku implementacija sistema menadžmenta životnom sredinom ISO 14001, samim tim se menadžment kompanije usmjerava i obavezuje na principe politike upravljanja zaštitom životne sredine koji su integrisani u politici IMS-a AD "Port of Adria" Bar, kroz posvećenost životnoj sredini kroz poboljšanje učinka, upravljanje otpadom, racionalnu upotrebu resursa i stalnim preispitivanjem konteksta, rizika i aspekata životne sredine.

3.3. Informacija o ulaganjima sa ciljem zaštite životne sredine

Prioriteti AD "Port of Adria" Bar po pitanju zaštite životne sredine su upravljanje otpadom, zaštita svih segmenata životne sredine (vode, zemljišta, vazduha) prilikom pretovara, skladištenja, transporta opasnih tereta u rasutom stanju, pitanja otpadnih voda.

U cilju realizacije mjera zaštite životne sredine, u toku 2017. godine, predložena su ulaganja u nabavku opreme za zaštitu životne sredine (razmatranje mogućnosti ugradnje FCT kanala, nabavku industrijskog usisivaca, spill kit opreme) s obzirom na karakteristike robe (cink oksida i olovog koncentrata) u rasutom stanju, koja je toksična, opasna za okolinu sa mogućim dugoročnim poslasticama po vodenu sredinu (vodene organizme).

Takode, u skladu sa zakonskom regulativom, predložena su ulaganja za privremeno skladištenje otpada, koje obuhvata obezbjeđivanje, uređivanje i obilježavanje prostora za privremeno

Izveštaj menadžmenta

skladištenje svih vrsta otpada. Sa napomenom da eko ambalažu za odlaganje otpada po vrstama, treba da obezbijedi Davalac usluge - ovlašćeni operater za preuzimanje opasnog, neopasnog, građevinskog i komunalnog otpada, u skladu sa Ugovorom o pružanju usluga (Nacrti ugovora za pružanje usluga preuzimanja, odvoza i zbrinjavanja komunalnog i građevinskog, opasnog i neopasnog otpada na ekološki prihvatljiv način su uradjeni od strane pravnog savjetnika i struenjaka za zaštitu životne sredine)

3.4. Usklađenost sa zakonskom regulativom

Zaštita životne sredine uređuje se zakonskim i podzakonskim aktima, čija primjena tj. usaglasenost ima za cilj zaštitu svih segmenata životne sredine (vazduha, vode, zemljišta), ali i uređivanje oblasti pravilnog korišćenja i čuvanja opasnih hemikalija, skladištenje otpada, predaja otpada i svega što na bilo koji način ugrožava životnu sredinu i zdravlje ljudi, životinja i biljaka.

Shodno dužnostima definisanim zakonskom regulativom, a koje se odnose na izradu/donošenje saglasnosti dokumenata, Kompanija je bila u obavezi da uradi Elaborat o procjeni uticaja na životnu sredinu rekonstrukcije postojećeg Gata I, i dostavi na saglasnost Agenciji za zaštitu prirode i životne sredine. Na osnovu rješavanja/saglasnosti od Agenciji, Kompaniji se nalaže da rekonstrukciju postojećeg Gata I realizuje u svemu prema mjerama Port of Adria životne sredine utvrđenim u Elaboratu procjene uticaja na životnu sredinu, a odnose se na

- Mjere za sprečavanja, smanjenje ili otklanjanje štetnih uticaja u toku rekonstrukcije, funkcionisanja i u slučaju akcidenta
- Program praćenja uticaja projekta na životnu sredinu (monitoring)

Realizovanje mjera Port of Adria životne sredine definisanih u Elaboratu, na koji je data saglasnost utvrđuje nadležni organ tokom rekonstrukcije, funkcionisanja i u slučaju akcidenta.

Za izradu Elaborata angažovana je eksterna ovlašćena institucija iz Podgorice.

Usklađivanje zakonske regulative iz oblasti upravljanja otpadom je u toku i predstavlja jedan od osnovnih prioriteta. Velkim brojem propisa parcijalno se uređuje upravljanje otpadom u skladu sa sastavom i vrstom istog.

Izveštaj menadžmenta

Aktivnosti koje su u toku 2017 godine preduzete sa postignutim efektima i povezane sa iskazanim finansijskim ulaganjima-pokazateljima

Prilikom planiranja i realizacije aktivnosti u cilju zaštiti životne sredine u toku 2017 godine, uzeti su obzir zahtjevi zakonske regulative, zahtjevi standarda ISO 14 0001, zahtjevi Uprave za inspeksijske poslove, zahtjevi UNDP i zahtjevi EBRD.

Zahtjevi zakonske regulative, standarda ISO 14001 Uprave za inspeksijske poslove

1. Plan upravljanja otpadom 2017-2020 (opasni i neopasni), uraden i dobijena saglanost na period od 3 godine tj. do 01.09.2020. godine.
2. Plan upravljanja gradevinskim otpadom , uraden i dobijena saglanost na period od 1 godine tj. do 01.09.2020. godine.

Za izradu Planova korišćeni vlastiti resursi, stručnjak za zaštitu životne sredine uradila Planove. Za angažovanje trećeg lice, po jednom plano bilo bi potrebno izdvojiti par hiljada eura.

1. Obavještenje o Seveso postrojenju, uradeno i dostavljeno Agenciji (vlastiti resursi, stručnjak za zaštitu životne sredine)
2. Plan prevencije od udesa (rok je februara 2018godine; angažovanje trećeg lica/eksterno - informativno ponude se kreću od 4.000 do 5.500eura za izradu istog)
3. Obnova Ugovora sa ovlašćenim operaterima za preuzimanje otpada (uradeni nacrti Ugovora: opasni, neopasni,gradevinski i komunalni)
4. Upravljanje otpadnim vodama/čišćenje separatora za ulja
5. Predaja otpada:
  - a) opasnog otpada (akumulatori 1534kg,rabljeno ulje 8100l, zauljani otpad 1640kg filteri, zauljani mulj 240kg, zauljano zemljište 2600kg, zauljani tepisi 5280, poliazbitol 17kg)
  - b) elektronskog i električnog otpada 1920kg
  - c) gradevinskog otpada 51 000kg
  - d) komunalnog otpada 14 973m³ (2.140,00 x 12mjeseci= 25.680,00 eura)

3.5. Zahtjevi UNDP

1. Obuka od strane UNDP za transformatore, u sklopu implementacije Projekta "Sveobuhvatno, ekološki prihvatljivo, upravljanje otpadom koje sadrži PCB" (Troškovi obuke i smještaja si bili na račun UNDP)
2. Izveštaji o predatim kondenzatorima i transformatorima (dostavljeni kancelariji za UNDP)
3. Izveštaj/popis sredstava koja sadrže živu na zahtjev Agencije za zaštitu životne sredine/UNDP.

3.6. Društvena - korporativna odgovornost

3.6.1. Podrška kulturi i sportu (sponzorstva)

AD Port of Adria je bila jedan od sponzora Međunarodnog košarkaškog humanitarnog turnira u organizaciji Opštine Bar. Takođe, kompanija aktivno učestvuje u sponzorisavanju lokalnih sportista i sportskih organizacija.

3.6.2. Doprinosi zdravstvu (donacije zdravstvenom sistemu)

U svrhu društveno odgovornog poslovanja, AD Port of Adria je, u saradnji sa „Mediterranskom brodskom kompanijom – MSC doo Beograd“, donirala flaširanu vodu opštim bolnicama u Crnoj Gori: Bar, Brezovik, Nikšić, Podgorica, Risan i Cetinje.

3.6.3. Mladi talenti i obrazovanje (stipendije)

U 2017. godini Port of Adria je sklopila ugovor o stipendijama sa 5 uspješnih studenata.

Izveštaj menadžmenta

4. PLANIRANI BUDUĆI RAZVOJ

Preduzeće AD "Port of Adria" osnovano je i posluje u skladu sa **Going Concern** principom, odnosno Principom kontinuiranog poslovanja.

Vezano za planirani budući razvoj, uradene su projekcije finansijskih pokazatelja za 2018. godinu. Uzeti su u obzir trendovi poslovanja u prethodnim godinama, i poslovna politika menadžmenta, vezana za budući rast i razvoj preduzeća.

4.1. Projekcija bilansa uspjeha

PROJEKCIJA BILANSA USPJEHA		2018
r/b	Struktura	
A	Ukupni prihodi	9.119.548,0
B	Ukupni rashodi	8.800.520,0
1	Operativni troškovi	3.987.071,0
2	Troškovi marketinga i prodaje	150.365,0
3	Opširi administrativni troškovi	995.638,0
4	Amortizacija	1.698.019,0
5	Ostali troškovi	790.252,0
6	Finansijski troškovi	1.179.175,0
C	Bruto dobit	519.028,0
D	Porez na dobit	0,0
E	Akumulacija / neto dobit	319.028

4.2. Obračun amortizacije

Amortizacija za 2018. godinu je obračunata na bazi postojećih osnovnih sredstava i očekivanih investicija.

Ukupne investicije će iznositi 1.686.959€ od kojih će 1.429.959€ biti investicija u Projekat sanacije Gata i 257.000€ investicije za ostala osnovna sredstva. U skladu s time, amortizacija je procijenjena na iznos od 1.698.019€.

Izveštaj menadžmenta

4.3. Kreditna zaduženost

Planirano kreditno zaduženje

<i>Ukupan iznos kredita</i>	<i>20 mil. €</i>
<i>Prosječna kamatna stopa</i>	<i>4,25</i>
<i>Prosječni period otplate</i>	<i>7 godina</i>
<i>Prosječni grace period</i>	<i>2 godine</i>

5. PODACI O AKTIVNOSTIMA ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA

5.1. Istraživanje i razvoj

Uvođenjem novih informacionih sistema V-port i ERPStream veći dio administrativnih i operativnih poslova je automatizovan. Takođe, kupovinom ručnih i mobilnih terminala, i njihovo uvođenje u svakodnevno poslovanje, je operativne procese učinilo bržim i efikasnijim.

Tokom poslednjih godina ulagalo se i u modernizaciju opreme, neke od najznačajnijih ostvarene u 2017. godini su navedene u nastavku:

	2017
Računovodstveni program	€ 21.658
Kontejnerski kran	€ 4.948.344
Quay wall revampment	€ 30.245
Rifer stanica	€ 40.629
Rekonstrukcija trafo stanica i rekonstrukcija kranskih staza na Gatu I	€ 130.370
Bobcat mašina	€ 52.050
Gotwald kran	€ 50.000
Ostalo	€ 51.864
TOTAL CAPEX	€ 5.325.160

5.2. Ulaganje u obrazovanje zaposlenih

Kompanija je u prethodnom periodu organizovala razne vidove obuka i usavršavanja zaposlenih, kako bi omogućila zaposlenima da odgovore novim zahtjevima i procesima Kompanije.

1. OBEZBJEDENJE -ZAŠTITARI LICA I IMOVINE

Ukupan broj polaznika 7. Obuka organizovana kroz eksterno angažovanje stručnih lica.

Izveštaj menadžmenta

2. V-PORT SOFTVER

Ukupan broj polaznika preko 100. Obuka organizovana kroz eksterno angažovanje stručnih lica.

3. ERP STREAM SOFTVER

Polaznici su svi zaposleni iz Sektora finansija i racunovodstva, Sektora ljudskih resursa, kao i iz poslova Tehnike. Obuka organizovana kroz eksterno angažovanje stručnih lica.

4. ZNR OBUKA

Obuku pohađali svi zaposleni u Kompaniji. Obuka organizovana kroz eksterno angažovanje stručnih lica. U narednom periodu, nastaviće se sa obukama iz ove oblasti. Besplatan kurs, angažovanje stručnih lica.

5. OBUKA ZA PRUŽANJE PRVE POMOĆI

Ukupan broj polaznika - 43 zaposlena. Obuka organizovana kroz eksterno angažovanje stručnih lica.

6. ENGLESKI JEZIK

S obzirom da Kompanije međunarodno posluje, ali i da je dio međunarodne grupacije, veliki akcenat je stavljen na usavršavanje engleskog jezika. U prethodnom periodu, oko 40 zaposlenih, kojima po prirodi posla, engleski predstavlja svakodnevnu potrebu, pohađalo je osnovni i napredni nivo engleskog jezika. Ova praksa će se nastaviti i u narednom periodu. Obuka je organizovana kroz interno angažovanje stručnih lica.

7. OBUKA ZA RUKOVAOCE

Za nabavljena nova sredstva mehanizacije, obuku je prošlo 27 rukovaoca. Obuka organizovana kroz eksterno angažovanje stručnih lica.

8. OBUKA ZA ZAPOSLENE TEHNIKE

Za održavanje nabavljenih novih sredstava mehanizacije, obuku je prošlo 14 zaposlenih. Obuka organizovana kroz eksterno angažovanje stručnih lica.

Izveštaj menadžmenta

9. OBUKA ZA PFSO (OFICIR BEZBJEDNOSTI LUČKIH POSTROJENJA)

Kako bi Kompanija mogla da dobije sertifikat ovlašćene organizacije za izradu Procjene/Plana bezbjednosti, obuku za PFSO je prošlo 3 lica. Obuka organizovana kroz eksterno angažovanje stručnih lica.

10. OBUKA ZA IMS INTERNE PROVJERIVAČE

U cilju ispunjavanja zahtjeva standarda IMS-a i realizovanje periodičnih i godišnjih provjera uvedenog IMS Sistema, obučeno je 11 zaposlenih. Obuka organizovana kroz eksterno angažovanje stručnih lica.

11. OBUKA ZA SAVJETNIKA ZA BEZBJEDNOST

S obzirom da Kompanija radi sa opasnim teretima, a imajući u vidu povećano interesovanje postojećih i potencijalnih partnera za pretovarom ove vrste tereta, Kompanija je u obavezi da ima ili interno ili eksterno lice—Savjetnika za bezbjednost. 2 zaposlena su završila obuku koju je organizovalo eksterno angažovano stručno lice.

12. OBUKA ZA IMS

U cilju pravilne primjene IMS procedura, svi zaposlenih su prošli obuku. Obuku su realizovali nosioci posla, tj. interno rukovodioci/odgovorna lica za određene poslovne procese.

13. OBUKA ZA RAD SA OPASNIM TERETOM

Broj polaznika u prethodnom periodu je 20 zaposlenih. Obuka je organizovana kroz eksterno angažovanje stručnih lica.

14. OBUKA IZ PROTIVPOŽARNE PORT OF ADRIA

Ovu obuku, organizovanu kroz eksterno angažovanje stručnih lica, proći će svi zaposlenih u Kompaniji. Ista je započeta u novembru mjesecu.

6. INFORMACIJE O OTKUPU SOPSTVENIH AKCIJA, ODNOSNO UDJELA

Preduzeće AD Port of Adria na dan 31.12.2017. godine, nema, niti je posjedovalo tokom 2017. godine sopstvene akcije.

Takode, preduzeće ne namjerava da stiče sopstvene akcije u narednom periodu.

7. POSLOVNE JEDINICE

Društvo u svom sastavu ima predstavništvo u Beogradu (Srbija) u kome je zaposlen Direktor komercijale – Menadžer predstavništva.

Predstavništvo nije posebna organizaciona cjelina već posluje u sklopu AD Port of Adria sa ciljem permanentnog prisustva na tržištu, informisanja postojećih i potencijalnih partnera o razvojnim aktivnostima kompanije i prilikama koje nudi.

8. PODACI O FINANSIJSKIM INSTRUMENTIMA OD ZNAČAJA ZA PROCJENU FINANSIJSKOG POLOŽAJA I USPJEŠNOSTI POSLOVANJA

AD Port of Adria ne posjeduje hartije od vrijenosti.

Od izvedenih hartija od vrijednosti posjeduje hipoteke na finansijske plasmane (stambene kredite date zaposlenima).

9. CILJEVI I METODE ZA UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM

AD "Port of Adria" je u sklopu Integrisanog Sistema menadžmentom usvojila proceduru Analiza rizika i prilika, kojom se opisuje tok procesa vezan za analizu rizika i prilika. Proces se primijenjuje

Izveštaj menadžmenta

da se identifikuju potencijalni problemi i pozitivni uticaji (prilike) koje su vezane za kontekst organizacije, a obuhvataju sve segmente u AD "Port of Adria" Bar. Proces obezbjeđuje identifikaciju prije nego se pojave problemi, tako da se kroz analizu rizika mogu planirati potrebne akcije i uspostaviti kontrola čime bi se smanjili ili neutralisali negativni uticaji na postizanje ciljeva organizacije. Proces pruža sve informacije o tome kako da se identifikuju, analiziraju, ocijene i smanje rizici. U cilju ostvarenja potencijalnih prilika, ovaj proces obezbjeđuje mehanizam da se na vrijeme identifikuju prilike, analiziraju i ocijene, a u cilju da se preduzmu aktivnosti koje će da dovedu do njihovog ostvarenja.

Cilj sistema upravljanja rizicima u preduzećima je stvaranje vrijednosti i smanjenje posledica rizika. U narednom dijelu su detaljno opisani koraci, procesi, koji su definisani internom procedurom Analiza rizika i prilika.

9.1. Identifikacija rizika

Svrha koraka identifikacije rizika i prilika je da se pripremi sveobuhvatna lista rizika i prilika na osnovu događaja koji bi mogli stvoriti, poboljšati, spriječiti, degradirati, ubrzati, ili odložiti postizanje ciljeva organizacije. Identifikacija rizika može da pomogne u razvoju kontrola i pronalaženju skrivenih mana.

Rezultat identifikacije rizika je izrada spiska mogućih faktora uticaja na organizaciju, a imajući u vidu njen kontekst, značajne aspekte kao i preuzete obaveze.

Uzimajući izlaze iz konteksta organizacije, zapis Kontekst Organizacije, i odgovarajući na pitanja (Šta može da se desi? Gdje se to moglo desiti? Kada se to moglo desiti? Zašto bi se to desilo? Kako se to dogodilo?) će nam pomoći u formiranju liste rizika i događaja koji mogu imati uticaj na postizanje postavljenih ciljeva i poslovnih planova.

Razmotriti kojoj kategoriji najbolje odgovara svaki rizik ili prilika:

Strateški rizici – ugrožavaju ostvarenje ciljeva na visokom nivou organizacije (ekonomski, industrijski, strateški, socijalno, tehnološki, politički, organizaciono)

Operativni rizici – odnose se na prijetnje poslovnih procesa (životna sredina, finansije, kontinuitet poslovanja, inovacije, trgovina, projekti, ljudski resursi, Bezbjednost i zdravlje, reputacija)

Izveštaj menadžmenta

Rizici u vezi sa izvještavanjem – ovi rizici se odnose na pouzdanost, tačnost, potpunost, pravovremenost informacija koje su ulaz i za odlučivanje

Rizici vezani za neispunjenje standarda i zakona – ovi rizici su povezani sa zakonima, propisima, uslovima, ugovorima, zahtjevima standarda i sl.

Prilike u okviru organizacije (proizvodnja, lanac snabdijevanja, procesi, tehnologije, nova tržišta)

Prilike van organizacije (kupci, konkurencija, naučno tehnička dostignuća, političke, pravne, socijalne)

9.2. Analiza rizika

U cilju procjene potencijalnog uticaja i vjerovatnoće rizika i prilika (mogućnosti) kroz detaljnu analizu važno je njihovo pravilno razumijevanje.

Prijetnje i mogućnosti mogu dolaziti iz više izvora, kao što su:

Ljudski - Bolest, smrt, povreda, ili drugi gubitak ključnog pojedinca.

Operativni - Poremećaj u snabdijevanju, gubitak pristupa osnovnim sredstvima, ili neuspjeh u ostvarenju procesa.

Reputacioni - Gubitak kupca, povjerenja zaposlenih i/ ili tržišne reputacije.

Proceduralni - Propusti u odgovornosti, sistemu, kontroli.

Projekti – Izlazak van okvira budžeta, kašnjenje ključnih aktivnosti i zadatka.

Finansijski - Poslovni neuspjeh, fluktuacije na berzi, promjene kamatnih stopa, nedostupnost finansiranja.

Tehnički - Napredak u tehnologiji.

Prirodni - Vrijeme, prirodne katastrofe.

Politički - Promjene poreza, javnog mnjenja, vlada ili stranog uticaja.

Strukturni - Opasne hemikalije, loše osvjetljenje, ili bilo koje situacije u kojoj bi zaposleni, proizvodi ili tehnologija mogli biti oštećeni.

Analiza rizika i prilika obuhvata još i:

- Identifikaciju kontrola za upravljanje rizikom koje su trenutno na snazi
- Procjenu efikasnosti postojećih kontrola

Izveštaj menadžmenta

- Identifikaciju vjerovatnoće rizika i prilika koji se javljaju
- Identifikaciju potencijalnih posljedica ili uticaja ako se rizik ili prilika dogodi.

Prilikom procjene efikasnosti postojećih kontrola, faktori koje treba razmotriti su dosljednost primjene, razumijevanje sadržaja kontrole i dokumentovanje kontrola.

9.3. Ocjenjivanje rizika

Ocjenu rizika i prilika, kompanija je takode definisala u proceduri, u skladu sa metodologijom koja za procjenu nivoa rizika i prilika koristi matricu 5x5.

Rizici se izračunavaju po sledećoj formuli:

$$\text{RIZIK} = \text{Vjerovatnoća} \times \text{Ozbiljnost slučaja}$$

Takode, procedurom su definisani sledeći indeksi:

- Nivoi rizika: nizak, srednji i visok
- Nivoi vjerovatnoće pojave: Nevjerovatno, rijetko, moguće, vjerovatno i gotovo sigurno
- Efekti opasnosti (ljudski, bezbjednosni, pravni, finansijski, operativni, strateški, reputacioni): Zanemarljiv, umjeren, znatan, ozbiljan i ključni.
- Efekti (Strateški, reputacioni, finansijski, operativni): Zanemarljiv, umjeren, znatan, ozbiljan i ključni.

9.4. Tretman rizika

Kada se dobije vrijednost ocjene za rizik i priliku, potrebno je definisati načine kako bi se njima upravljalo. Na osnovu rezultata "Ocjenjivanja" dobijamo odgovor na pitanje koji rizici i prilike zahtevaju odgovor i koje se akcije preporučuju.

Odgovor na rizike treba da uključi jednu ili kombinaciju metoda: prihvatanje, izbjegavanje, ublažavanje ili dijeljenje.

- Prihvatanje: donosi se odluka da se toleriše ili preuzme određeni rizik.
- Izbjegavanje: odluka da ne bude uključen ili da se povuče iz aktivnost kako ne bi bio izložen određenom riziku.
- Ublažavanje: uključuje aktivnosti osmišljene da se smanji rizik ili njegove posljedice.
- Dijeljenje (prenos): uključuje ugovorni prenos rizika na druge stranke, uključujući i osiguranje.

Izveštaj menadžmenta

Nakon sprovedenih akcija kontrole rizika i prilika, kroz definisane aktivnost, kao i kada se to zahtijeva potrebno je sprovesti reevaluaciju.

Novu ocjenu rizika i prilika dobijamo prema formulama definisanim u tački 4.4, a odabirom vjerovatnoće pojavljivanja nakon sprovedenih akcija.

Za sve rizike koji nisu u prihvatljivim granicama je potrebno definisati nove akcije kako bi se smanjili njihovi uticaji na prihvatljiv nivo. Ista metodologija važi i za prilike koje nisu ostvarene primjenom definisanih akcija.

10. INFORMACIJE O IZLOŽENOSTI RIZICIMA CIJENA, KREDITNIM RIZICIMA, RIZICIMA LIKVIDNOSTI I RIZICIMA NOVČANOG TOKA

Identifikacija rizika je proces kojim se identifikuju i dokumentuju potencijalni rizici. To zahtijeva temeljno poznavanje organizacije preduzeća, tržišta na kojem ono posluje, pravnog, društvenog, političkog i kulturnog okruženja u kojem egzistira, kao i zdravo razumijevanje njegovih strateških i operativnih ciljeva, opasnosti i prijetnji povezanih sa postizanjem tih ciljeva.

Društvo je u svom redovnom poslovanju u različitom obimu izloženo određenim finansijskim rizicima i to:

- Tržišnim rizicima,
- Riziku likvidnosti,
- Kreditnom riziku.

Upravljanje rizicima u Društvu je usmjereno na minimiziranje potencijalnih negativnih uticaja na finansijsko stanje i poslovanje Društva u situaciji nepredvidivosti finansijskih tržišta. Društvo ne koristi derivativne finansijske instrumente u bilo kojoj formi osiguranja protiv gubitaka usljed rizika. Ne postoji formalni okvir za upravljanje rizikom koji je uspostavljen u Društvu. Finansijski sektor se uglavnom fokusira na kreditni rizik i rizik likvidnosti i djeluje u individualnim slučajevima u cilju smanjenja rizika.

Izveštaj menadžmenta

10.1. Tržišni rizik

(a) Rizik od promjene kursa stranih valuta

Društvo nije izloženo riziku od promjene kursa valuta jer obavlja svoje poslovanje u funkcionalnoj valuti okruženja.

(b) Rizik od promjene kamatnih stopa

Društvo je izloženo raznim rizicima koji kroz efekte promjena visine tržišnih kamatnih stopa djeluju na njegov finansijski položaj i tokove gotovine. Poslovanje Društva je izloženo riziku promjene kamatnih stopa u mjeri u kojoj kamatonosna sredstva i kamatonosne obaveze dospijevaju za naplatu u različito vrijeme ili u različitim iznosima.

Rizik Društva od promjena fer vrijednosti kamatnih stopa proističe prvenstveno iz obaveza po osnovu uzetih dugoročnih kredita od Crnogorske komercijalne banke AD, Podgorica koji sadrže promjenljivu kamatnu stopu vezanu za Euribor što izlaže Društvo kamatnom riziku tokova gotovine.

(c) Rizik od promjene ostalih cijena

Rizik od promjene ostalih cijena uključuje promjenu cijene kapitala, promjenu cijene roba, rizik od prijevremenog plaćanja i rizik rezidualne vrijednosti. Društvo nije značajno izloženo ovim vrstama rizika.

10.2. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da Društvo neće biti u mogućnosti da finansira sredstva odgovarajućim izvorima finansiranja sa stanovišta rokova i stopa, rizik nemogućnosti da se sredstvo realizuje po razumnoj cijeni u odgovarajućem vremenskom okviru kao i rizik nemogućnosti da se isplate obaveze u roku dospijea.

Izvještaj menadžmenta

Služba finansija je odgovorna za praćenje nivoa kratkoročnog finansiranja i uravnoteženje potreba kratkoročnog i dugoročnog finansiranja.

10.3. Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik nastanka finansijskih gubitaka Društva kao rezultat kašnjenja klijenata ili druge ugovorne strane u izmirivanju ugovornih obaveza. Kreditni rizik se prvenstveno vezuje za izloženost Društva po osnovu gotovine i gotovinskih ekvivalenata, potraživanja od pravnih i fizičkih lica i preuzetih obaveza. Društvo posluje sa kreditno sposobnim partnerima. Služba finansija je odgovorna za praćenje kreditnog rizika partnera.

10.4. Pravična (fer) vrijednost

Poslovna politika Društva je da objelodani informacije o pravičnoj vrijednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije i kada se pravična vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti. U Crnoj Gori ne postoji dovoljno tržišnog iskustva, kao ni stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje potraživanja i ostale finansijske aktive i pasive, pošto zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u odsustvu aktivnog tržišta.

Rukovodstvo Društva procjenjuje rizike i u slučajevima kada se ocijeni da vrijednost po kojoj se imovina vodi u poslovnim knjigama neće biti realizovana vrši ispravku vrijednosti.

Rukovodstvo Društva smatra da iznosi u priloženim pojedinačnim finansijskim iskazima odražavaju vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

Da bi smo adekvatno analizirali izloženost našeg pravnog lica raznim, a prethodno navedenim oblicima rizika, moramo napraviti "REGISTAR RIZIKA", za koji je neophodno napraviti mapu rangiranja rizika (po bojama).

Izveštaj menadžmenta

Da bi smo napravili mapu rizika i registar rizika, moramo prvo svrstati rizike po kategorijama.

<u>Kategorija rizika</u>	<u>Opis</u>
<i>Strateški</i>	<i>Ima uticaj na strateške ciljeve organizacije.</i>
<i>Operativni</i>	<i>Ima uticaj na operativne ciljeve organizacije.</i>
<i>Reputacioni</i>	<i>Utiče na reputaciju i imidž organizacije u javnosti.</i>
<i>Regulatorni</i>	<i>Rizik od neusklađenosti sa pozitivnim propisima teritorije na kojoj organizacija posluje.</i>
<i>Finansijski</i>	<i>Utiče na finansijske resurse organizacije.</i>

Nakon kategorizacije rizika, moramo procijeniti vjerovatnoću rizika i uticaj rizika:

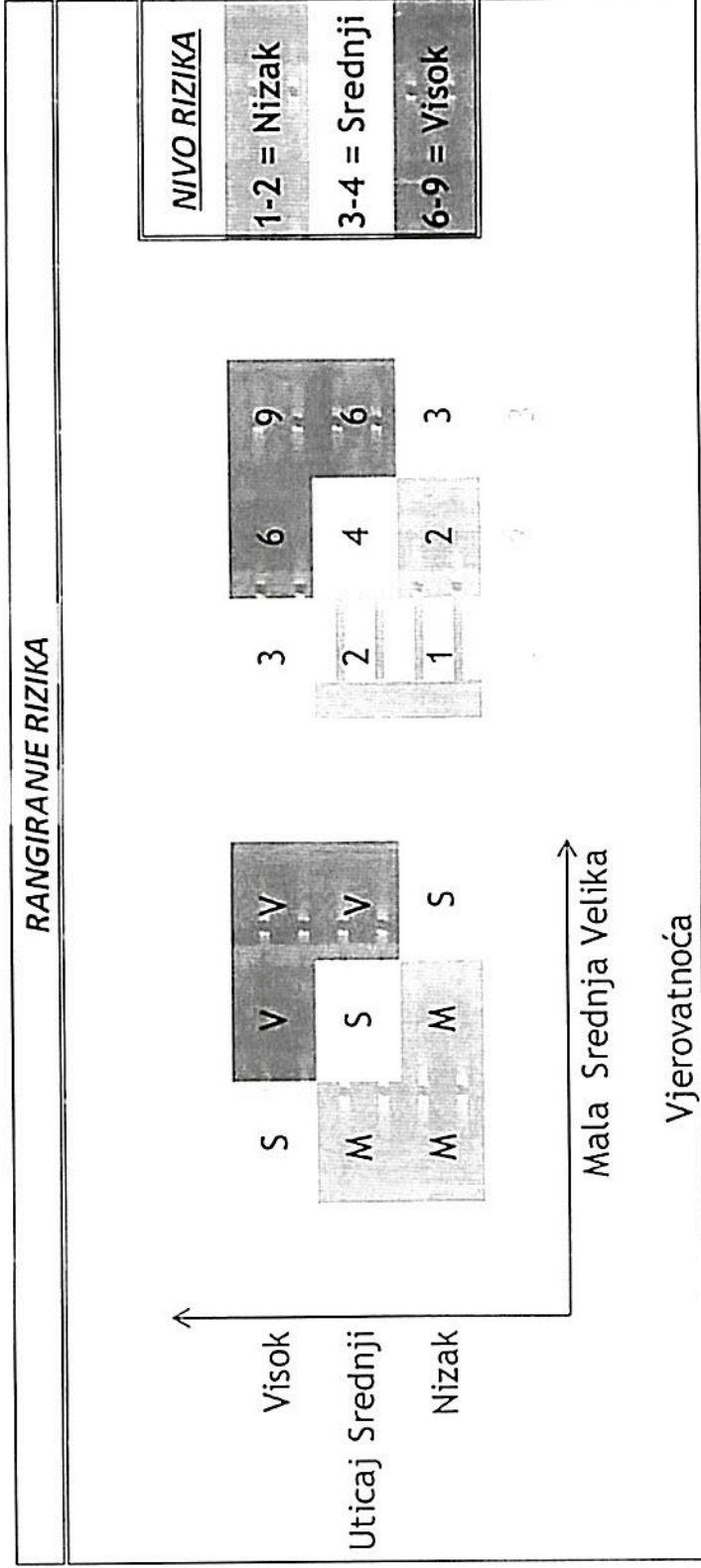
<u>Vjerovatnoća</u>	<u>Opis</u>
<i>Velika</i>	<i>Velika vjerovatnoća da će se rizičan slučaj dogoditi.</i>
<i>Srednja</i>	<i>Postoji određena vjerovatnoća da se rizičan događaj dogodi.</i>
<i>Mala</i>	<i>Vjerovatnoća da se dogodi rizičan događaj je mala ili ne postoji.</i>

<u>Uticaj</u>	<u>Opis</u>
<i>Visok</i>	<i>Posledice odigravanja rizičnog događaja mogu dovesti do prestanka poslovanja ili u velikoj mjeri uticati na nastavak poslovanja organizacije.</i>
<i>Srednji</i>	<i>Posledice rizičnog događaja negativno utiču na misiju i viziju organizacije.</i>
<i>Nizak</i>	<i>Posledice mogu da utiču na svakodnevne operativne procese koji se odvijaju unutar organizacije.</i>

Izveštaj menadžmenta

11. CILJEVI I POLITIKE U UPRAVLJANJU FINANSIJSKIM RIZICIMA, RIZICIMA I NEIZVJESNOSTIMA POSLOVANJA

Pravno lice AD "Port of Adria" kao cjelina i njegovi sastavni organizacioni djelovi su obavezni da kreiraju svoje procjene rizika na osnovu istih kriterijuma. Svi odgovorni u pravnom licu i izvan njega su obavezni da izvještavaju o značajnim promjenama postojećih identifikovanih rizika, novim prijetnjama i mogućnostima u skladu sa dinamikom kako nastaju.

Registri rizika koje vodi pravno lice, redovno se osavremenjavaju koristeći finansijske, operativne i uticaje na poslovnu reputaciju društva kao i vjerovatne rezultate i rangove identifikovanih rizika. Procjena se takode bavi mjerama upravljanja rizikom identifikovanim sa datumima kompletiranja takvih mjera. Takode, procjenjuje se efektivnost takvih mjera.

Da bi pravno lice efikasno upravljalo navedenim rizicima, potrebno je da primijeni novi koncept formiranja Enterprise Risk Management (ERM) ili službu upravljanja rizicima koja zahtijeva integrisano upravljanje finansijskim, operativnim, strateškim i drugim rizicima u skladu sa poslovnom politikom i ostvarenjem kratkoročnih i dugoročnih ciljeva poslovanja.

Po završetku procesa identifikovanja i procjena prijetnji, kvalifikovana osoba preuzima odgovornost za efektivni menadžment rizika. Priroda same klasifikacije rizika u pravnom licu zahtijeva različite vještine koje primjenjujemo u procesu menadžmenta rizika.

Novi standard revizije MRevS 701 – Saopštavanje ključnih revizorskih pitanja – uključuje, i poseban akcenat stavlja na analizu rizika u kontekstu otkrivanja nedostataka u pravnom licu koji se odnose na povećan rizik materijalno pogrešnog iskaza ili značajan rizik identifikovan u skladu sa MRevS 315 (značajne promjene koje su se desile u odnosu na prethodni finansijski period; određene vrste transakcija u kojima je revizor naišao na poteškoće prilikom sprovođenja revizorskih postupaka, promjene u okruženju entiteta, finansijskim uslovima ili aktivnostima koje imaju značajan uticaj).

Izveštaj menadžmenta

U finalnoj fazi se konsolidovana procjena rizika za pravno lice prezentira izvršnom direktoru, Odboru za reviziju i Odboru direktora.

Sintetički sumarni pregledi procjena rizika za niže organizacione djelove društva su predmet informisanja viših nivoa menadžmenta.

U nastavku dajemo **Registar rizika** za naše pravno lice, zajedno sa **Ocjenom inherentnog rizika**:

<u>Tretiranje rizika</u>	<i>Opis</i>
<i>Prihvatanje</i>	<i>Postojanje svijesti o riziku ali isti je u skladu sa apetitom za rizikom, uglavnom zato što su troškovi tretiranja ovakvog rizika veći od posledica njegovog ostvarivanja.</i>
<i>Smanjivanje uticaja</i>	<i>Postojanje svijesti o riziku i pristupanju aktivnostima kako bi se isti sveo na prihvatljiv nivo, koristeći sistem internih kontrola.</i>
<i>Transferisanje</i>	<i>Prebacivanje rizika na treće lice (npr. osiguravajuće polise).</i>
<i>Eliminacija uzroka</i>	<i>Rukovodstvo donosi odluku o eliminaciji, odnosno ukidanju poslovne aktivnosti koja dovodi do rizičnog slučaja (npr. povlačenje proizvoda iz asortimana, izbjegavanje poslovanja na određenim teritorijama).</i>

<u>Uspješnost tretiranja rizika</u>	<i>Opis</i>
<i>Potrebno unaprijediti</i>	<i>Aktivnosti tretiranja rizikom su neefikasne u sprečavanju rizičnih događaja odnosno spuštanju trenutnog nivoa rizika na prihvatljiv nivo.</i>
<i>Srednja</i>	<i>Aktivnosti tretiranja rizikom su uspješne u pojedinim djelovima.</i>
<i>Visoka</i>	<i>Aktivnosti tretiranja rizikom su u potpunosti uspješne u sprečavanju rizičnih događaja i u značajnom smanjivanju uticaja usled ostvarivanja rizičnog događaja.</i>

Izveštaj menadžmentu:

REGISTAR RIZIKA						Ocjena relevantnosti rizika			
Entitet	Kategorija rizika	Rizik	Sektor	Objekt	Kontrola	Uticaj	Vjerovatnoća	Opasna	Izbijanje rizika
1	Operativni	Neadekvatna starosna i kvalifikaciona struktura	Ljudski resursi i zarade	Ljudski resursi i zarade	Potrebna	1	2		Smanjivanje uticaja
2	Operativni	Upravljanje otpadom na neadekvatan način	Logistika	Operativna	Potrebna	2	2	4	Eliminacija uzroka
3	Strateški	Zagađivanje životne sredine prilikom pretovara opasnih materija	Logistika	Logistika	Potrebna	2	1		Smanjivanje uticaja
4	Operativni	Povrede na radu	Ljudski resursi i zarade	Ljudski resursi i zarade	Potrebna	1	3	3	Smanjivanje uticaja
5	Strateški	Nemogućnost predviđanja negativnih trendova na tržištu	Prodaja i marketing	Prodaja	Potrebna	3	1	3	Prihvatanje
6	Operativni	Neadekvatna infrastrukturna povezanost (drumska i željeznička infrastruktura nerazvijena)	Logistika	Operativna	Potrebna	2	2	4	Prihvatanje

Izveštaj menadžmenta

7	Regulatorni	Neblagovremeno usaglašavanje internih akata sa novom zakonskom regulativom	Zakonski i regulatorni okvir	Regulativa	Potrebna	1	1	Eliminacija uzroka
8	Strateški	Jačanje konkurentskih luka u našem gravitacionom području (Drač, Ploče i Rijeka)	Prodaja i marketing	Prodaja	Potrebna	2	4	Smanjivanje uticaja
9	Operativni	Trenutni ili konačni gubitak ključne IT opreme rezultuje prekidima u poslovanju	Informacione tehnologije		Potrebna	2	4	Smanjivanje uticaja

Izveštaj menadžmenta

AD Port of Adria je usvojila politike upravljanja finansijskim rizicima i neizvjesnostima poslovanja u sklopu Integrisanog menadžment sistema.

U Baru, 19 . 03 . 2018.

Izvršni direktor

Sedat Kara

